

Årsredovisning 2019

Årsredovisning 2019

Beslutad av:

Datum och paragraf:

Giltighetstid:

Revideringar och omarbetningar:

Dokumentet gäller för:

Dokumentansvarig: (befattning och organisatorisk tillhörighet)

Innehåll

Inledning	5
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen.....	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	11
Omvärldsrisker.....	11
Verksamhetsrisker.....	17
Finansiella risker	18
Pensionsförpliktelser.....	19
Händelser av väsentlig betydelse	20
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	23
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	27
Balanskrav.....	38
Väsentliga personalförhållanden.....	39
Förväntad utveckling.....	42
Driftredovisning	45
Kommunstyrelsen	47
Socialnämnden.....	49
Barn- och utbildningsnämnden	51
Tekniska nämnden	54
VA-verksamheten	56
Bygg och miljönämnden	58
Kultur och fritidsnämnden	60
Investeringsredovisning	62
Finansiella rapporter	65
Resultaträkning	65
Balansräkning.....	66
Koncernkassaflöde	67
Noter	67
Ekonomiska nyckeltal	77
Redovisningsprinciper	78

Inledning

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning till kommunfullmäktige över det gångna årets ekonomiska utfall av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut. Den fastställs av kommunfullmäktige i mars månad.

Årsredovisningen består av en förvaltningsberättelse och ekonomiska sammanställningar för både den verksamhet som bedrivs inom kommunen och den som bedrivs genom annan juridisk person. Förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig bild över verksamhetens utveckling, händelser av väsentlig betydelse, viktiga personalförhållanden, årets resultat efter balanskravsjusteringar, pensionsåtaganden och måluppfyllnad enligt kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

Årsredovisningen vänder sig till dig som bor i kommunen, bedriver företag i kommunen men även andra intresserade av kommunens resultat och ställning. I denna redovisning kan du läsa om vilka mål kommunen har och hur måluppfyllelsen blev och du kan även se hur alla skattemedel har använts.

De olika avsnittens innehåll:

Förvaltningsberättelse

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisningen redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på.

Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen ingår de kommunalägda bolagen, AB Hallstahem (100%) och Kolbäckådalens pensionsförbund (60%).

Redovisas i bilagor:

Verksamhetsredovisning

I verksamhetsredovisningen finns varje nämnds egna redovisning av året som gått.

Värdepappersrapport

Fördjupning i kommunens pensionskostnader och värdepappersportfölj.

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen redovisar Hallstahammars kommun information om förvaltningen av den kommunala koncernen och kommunen i enlighet med kapitel 11 i Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och till stora delar i enlighet med Rådet för kommunalredovisning (RKR) rekommendation R15 Förvaltningsberättelse.

Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen redovisar ett resultat på 70,8 mkr för verksamhetsåret 2019. I tabellen nedan så finns en översiktlig bild över verksamhetens utveckling.

Det redovisade resultatet för 2019 är betydligt bättre än föregående år, 70,8 mkr mot 14,6 mkr för 2018. Detta kan förklaras med att kommunens värdepappersportfölj uppvisade ett väsentligt bättre resultat 2019 jämfört med 2018. Finansnettot uppgick 2019 till +69,8 mkr och var -4,4 mkr 2018. De stora kasten beror på att i enlighet med LKBR 7:6 ska våra värdepapper värderas till verkligt värde och kommunens resultat blir då beroende av marknadens utveckling.

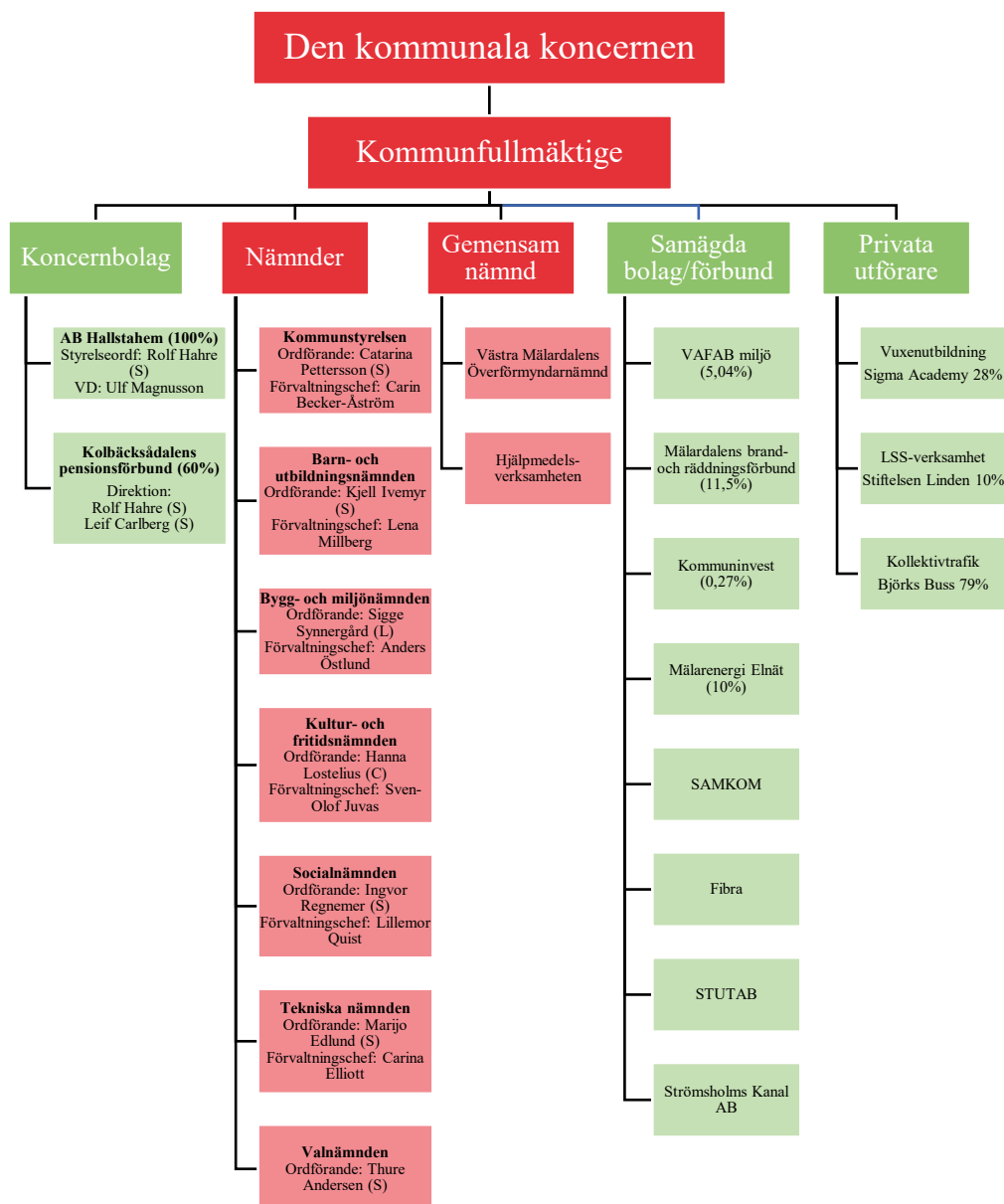
Befolkningen i kommunen fortsätter växa och kommunen blev 2019 160 personer fler än föregående år. Den finansiella ställningen är stabil trots att soliditeten minskar med 1 procentenhet exklusive pensionsåtagandet. Inklusivt pensionsåtagandet ökar soliditeten med 1,8 procentenheter. Investeringstakten är fortsatt hög och det är framförallt utbyggnad av Tunboskolan och renoveringar av Skantzöbadet som drar upp investeringsbeloppen. Totalt investerades för 107,8 mkr (exklusive exploateringen). Detta har medfört att koncernens låneskuld ökat med 122,6 mkr 2019. Verksamhetens intäkter minskade mellan 2018 och 2019. Minskningen beror framförallt på 37 mkr mindre pengar i riktade bidrag från staten men även minskade intäkter från andra taxor och avgifter.

Kommunkoncern	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter (mkr)	391,4	426,0	423,6	431,5	350,2
Verksamhetens kostnader (mkr)	-1 319,0	-1 300,5	-1 277,7	-1 239,0	-1 122,1
Skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	991,6	956,7	932,5	876,9	846,1
Året resultat (mkr)	70,8	14,6	49,6	8,7	54,4
Soliditet (%)	39,1%	39,5%	39,2%	40,7%	45,8%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser (%)	24,1%	22,5%	20,7%	19,7%	20,9%
Nettoinvesteringar (mkr)	184,8	165,7	260,1	251,8	108,4
Självfinansieringsgrad (ggr)	0,38	0,28	0,38		
Långfristig låneskuld (mkr)	1 134,4	1 011,7	906,8	769,3	606,7
Antal anställda	1 417,0	1 441,0	1 392,0	1 221,0	1 148,0
Investeringar / invånare (kr)	11 306	10 237	16 258	15 893	6 929

Kommunen	2019	2018	2017	2016	2015
Antal invånare 31/12	16 346	16 186	15 998	15 843	15 645
Kommunal skattesats (%)	21,8	21,8	21,8	21,8	21,8
Verksamhetens intäkter (mkr)	245,6	283,9	284,0	299,6	350,2
Verksamhetens kostnader (mkr)	-1 216,7	-1 206,3	-1 181,2	-1 146,7	-1 122,1
Skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	991,6	956,7	932,5	876,9	846,1
Året resultat (mkr)	64,1	3,8	45,8	5,6	51,3
Soliditet (%)	52,2%	53,2%	54,1%	59,6%	68,7%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser (%)	32,5%	30,7%	29,3%	27,7%	30,2%
Nettoinvesteringar (mkr)	107,8	104,3	199,7	206,7	49,3
Självfinansieringsgrad (ggr)	0,38	0,17	0,36	0,19	1,11
Långfristig låneskuld (mkr)	549,4	465,8	371,2	213,7	101,1
Antal anställda	1 381	1 406	1 355	1 184	1 111

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och i ett helägt bolag, AB Hallstahem. Överförmyndarnämnden är tillsammans med Köping, Arboga och Kungsör organiserad i en gemensam nämnd, Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige kan jämföras med riksdagen och fattar de övergripande besluten. Kommunfullmäktige utser styrelser och nämnder.

Hallstahammars kommunfullmäktige har 45 platser (mandat). Inget parti har egen majoritet. Partierna har därför gått ihop i ett samarbete, en koalition. De partier som samarbetar i Hallstahammar är Socialdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna. Dessa tre partier får då en majoritet i kommunfullmäktige med 23 platser (mandat).

Mandatfördelningen i Hallstahammars kommunfullmäktige efter valet 2018:

Parti	Mandat
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	17
Centerpartiet	3
Kristdemokraterna	2
Liberalerna	3
Miljöpartiet de gröna	1
Moderaterna	8
Sverigedemokraterna	7
Vänsterpartiet	4
Totalt	45

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen fungerar som kommunens regering och ska enligt kommunallagen leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen förbereder de ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige och ser till att besluten genomförs.	Ersättning till privata utförare för bland annat kollektivtrafiken uppgår till 28% av nämndens kostnader.
Barn- och utbildningsnämnden	Barn- och utbildningsnämnden har ansvaret för förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, skolbarnomsorg och gymnasieskola. Däremot ansvarar inte barn- och utbildningsnämnden för vuxenutbildningen, som i Hallstahammars kommun istället är socialnämndens ansvarsområde.	Ersättning till privata utförare och andra kommuner uppgår till 24% av nämndens kostnader.
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden har ansvaret för bygg-, miljö- och hälsoskyddsfrågor inom kommunen. Nämnden prövar bland annat lov enligt plan- och bygglagen (PBL) samt vissa tillståndsärenden enligt miljöbalken (MB). Nämnden ansvarar även för bostadsanpassningsverksamheten.	
Kultur- och fritidsnämnden	Kultur- och fritidsnämnden har ansvaret för kultur- och fritidsverksamheten, föreningsliv, kulturskola och kommunens bibliotek.	
Socialnämnden	Socialnämnden ansvarar för äldreomsorg och för omsorgen om personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, flyktingmottagning och arbetsmarknadsåtgärder samt vuxenutbildning.	Ersättning till privata utförare och andra kommuner uppgår till 12% av nämndens kostnader.
Tekniska nämnden	Tekniska nämnden har ansvaret för att förvalta kommunens fasta egendom. Inom tekniska nämndens ansvarsområde finns underhåll och skötsel av mark, gator och vägar, tekniska anläggningar och byggnader, avfallshantering, renhållning, uthyrning av fastigheter som tillhör kommunen, tomträtter, upplåta allmän plats samt köp och försäljning av fastigheter. VA-verksamheten ligger organiserad under tekniska nämnden.	

Valnämnden	Valnämnden ansvarar för att genomföra allmänna val till riksdag, region, kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet och eventuella folkomröstningar.	
------------	---	--

Västra Mälardalens överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden är tillsammans med Köping, Arboga och Kungsör organiserad i en gemensam nämnd, Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd. Överförmyndarkansliet i Köping bistår nämnden med sakkunskap, utredningar, handläggning enligt beslutad delegation och utövar tillsyn över godmanskap, förvaltarskap och förmyndarskap.

AB Hallstahem

Hallstahem är det kommunala bostadsbolaget som till hundra procent ägs av Hallstahammars kommun. Hallstahem har en politiskt sammansatt styrelse och leds av verkställande direktören.

Kolbäcksdalens pensionsförbund

Kolbäcksdalens pensionsförbund bildades gemensamt av Hallstahammars kommun (60%) och Surahammars kommun (40%) 2012-11-01. Kolbäcksdalens pensionsförbund är den för förbundsmedlemmarna gemensamma organisationen som ska förvalta den pensionsskuld som uppstått i det tidigare för medlemmarna gemensamma Kolbäcksdalens gymnasieförbund.

Förbundets verksamhet ska, i den mån den inte täcks på annat sätt, finansieras genom bidrag från förbundsmedlemmarna. Kostnaden fördelas enligt principen 60/40 mellan Hallstahammars kommun och Surahammars kommun.

Mälardalens brand – och Räddningstjänst

Medlemskommunerna i Mälardalens brand- och räddningsförbund är Västerås, Hallstahammar och Surahammar. MBR har en bred riskmiljö att hantera, med bland annat flygplats, hamn, kärnbränslefabrik med mera. Räddningstjänstverksamheten omfattar bland annat vattendykning, som endast förekommer i ett fåtal av landets kommuner. Hallstahammars kommun äger 11,5% av förbundet, andra ägare är Västerås Stad (79,4%) och Surahammars kommun (9,1%).

VAFAB

Vafab Miljö Kommunalförbund bildades i december 2014 av samtliga kommuner i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommuner. De ansvarar för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering, uppgifter som rör insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger medlemskommunerna enligt 15 kap Miljöbalken. Hallstahammars kommun äger 5,04% av bolaget, andra större ägare är Västerås Stad (43,6%), Enköpings kommun (12,75%) Köpings kommun (8,24%) och Sala kommun (7,29%).

Inera AB

Inera ägs av SKR Företag, regioner och kommuner. Företaget erbjuder kompetens inom digitalisering och stödjer ägarnas verksamhetsutveckling.

Kommuninvest

Kommuninvest i Sverige AB ägs och styrs genom Kommuninvest ekonomiska förening. Kommuninvest är en medlemsorganisation som företräder den kommunala sektorn i finansieringsfrågor.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För att förstå Hallstahammars resultat och ställning är det av stor vikt att få kännedom om de väsentligaste riskerna för kommunen och kommunkoncernen. Riskerna kan identifieras och placeras som omvärldsrisker, verksamhetsrisker och finansiella risker. De olika riskerna beskrivs nedan.

Omvärldsrisker

Omvärldsanalysen speglar hur yttre omständigheter kan påverka Hallstahammars kommun. Några av de faktorer som påverkar kommunen är konjunkturutvecklingen, utvecklingen på arbetsmarknaden, demografiska förändringar, reformer beslutade av riksdagen och andra statliga beslut, inflations- och löneutveckling samt ränteläget.

Den globala konjunkturen dämpas

Efter flera år av god tillväxt har världshandeln dämpats och industrikonjunkturen försvagats, bland annat som en följd av osäkerhet kring den globala handelspolitiken, det brittiska utträdet ur EU och de senaste årens sviktande globala utveckling inom bilindustrin. För detaljhandeln och tjänstesektorn ser läget dock bättre ut. BNP-tillväxten hos Sveriges viktigaste handelspartners fortsatte att dämpas under tredje kvartalet år 2019.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, redovisar i sin oktoberrapport att den globala tillväxten växlat ner betydligt under året och beräknas mattas av ytterligare och bli den lägsta tillväxten på tio år under år 2020. I länder som är viktiga för den svenska utrikeshandeln förväntas tillväxten mattas av ännu mer. Bland annat beräknas låg tillväxt för Tyskland och Storbritannien, liksom för nordiska grannländer. De svenska exportutsikterna blir därför särdeles svaga, framförallt under år 2020 men det kommer även att sätta avtryck 2021.

Dämpad amerikansk tillväxt

Efter flera år av hög tillväxt och sjunkande arbetslöshet är konjunkturen i USA för närvarande stark. Under åren framöver väntas dock en konjunkturell dämpning av tillväxten. Även osäkerhet i handelsrelationen mellan USA och Kina med dämpad investeringsvilja som följd samt en finanspolitik som inte längre är expansiv bidrar till den lägre tillväxten. Detta motverkas dock delvis av de nyligen genomförda sänkningarna av den amerikanska styrräntan. Sammantaget bedöms tillväxten dämpas till 1,7 % 2021–2022. Arbetsmarknaden väntas, trots den lite lägre BNP-tillväxten, vara fortsatt stark de kommande åren och det höga resursutnyttjandet på arbetsmarknaden antas bidra till att lönerna fortsätter att stiga i god takt det närmaste året.

Fortsatt tudelad ekonomi i euroområdet

Tudelningen i euroområdets ekonomi fortsätter med svag industrikonjunktur, men en betydligt starkare tjänstesektor. Precis som i många andra länder har den europeiska tillverkningsindustrin tyngts av globala osäkerhetsfaktorer. Eftersom Tyskland är en stor

producent och exportör av bilar har den europeiska tillverkningsindustrin tyngts särskilt mycket.

Osäkerhet kring konjunkturvecklingen i omvärlden

I Riksbankens penningpolitiska rapport i februari 2020 finns det tecken på att osäkerheten i omvärlden har dämpats något. Risken för att de senaste två årens svaga industriproduktion i framförallt euroområdet ska smitta av sig på andra delar av ekonomin har minskat en del.

Därtill har den pågående handelskonflikten mellan USA och Kina, som har skapat osäkerhet kring utvecklingen i världshandeln och den globala tillväxten, mildrats. I januari skrev USA och Kina under ett ”fas ett”-avtal, vilket löser flera kortsiktiga frågor kring handeln mellan länderna. Många frågor kvarstår dock och det går inte att utesluta att konflikten åter blossar upp.

Vidare har risken för nya eller utökade tullar på amerikansk import från EU ökat efter uttalanden av USA:s representant i handelsfrågor. Detta skulle kunna få återverkningar på utrikeshandeln och även investeringsviljan i Europa och Sverige. Det kvarstår därutöver osäkerhet om den framtida relationen mellan Storbritannien och EU vilket kan påverka omvärldskonjunkturen. Utvecklingen i Italien påverkar också den internationella riskbilden. Det finns alltså betydande utmaningar när det gäller till exempel den offentliga skuldsättningen och banksektorns stabilitet.

Utbrottet av det nya coronaviruset i Kina är ytterligare en osäkerhetsfaktor. I dagsläget är det svårt att överblicka omfattningen av virusepidemin och dess ekonomiska konsekvenser. Det går inte att utesluta att Kina och andra asiatiska ekonomier, men även övriga delar av världen, påverkas i ännu högre utsträckning av lägre konsumtion, uteblivna leveranser, produktionsstopp och minskad handel. Region Västmanland har skickat ut rekommendationer till kommunerna gällande agerande av att gå till jobb, skola med mera efter en utlandsresa till något riskområde eller om man varit i kontakt med någon som är smittad. Vård och socialtjänst är utifrån vårdhygien löpande i kontakt med Regionen gällande coronaviruset. Det finns sedan tidigare goda rutiner kring vårdhygien. Än så länge finns inte några särskilda direktiv utöver det faktum att god handhygien ska idkas. Hallstahammar har lämnat svar på frågor om lägesbilden i kommunen till Regionen och inväntar nu vidare direktiv om agerande.

Samhällsutveckling

Den svenska konjunkturavmattningen är här

Svensk ekonomi har liksom ekonomierna i omvärlden gått in i en fas med lägre tillväxt. Avmattningen sker dock efter flera år med hög tillväxt och stark utveckling på arbetsmarknaden och innebär sammantaget att svensk ekonomi går från en konjunktur som varit starkare än normalt till ett mer normalt läge. Sveriges kommuner och regioner, SKR, räknar nu med att Sverige går in i en mild lågkonjunktur under 2020 och att den kommer att fortsätta under 2021. Deras bedömning är att BNP ökar med strax över 1 procent både i år och nästa år och att arbetslösheten stiger till drygt 7 procent, trots att arbetskraftsdeltagandet sjunker något.

I Riksbankens penningpolitiska rapport i december förklaras den svaga svenska utvecklingen år 2019 främst av lägre tillväxt i den inhemska efterfrågan, bland annat för

att det byggs färre bostäder. Enligt Nationalräkenskaperna fortsatte svensk BNP att växa i måttlig takt. I likhet med utvecklingen i omvärlden har produktionen inom den svenska tillverkningsindustrin utvecklats svagt och förtroendet har fallit från tidigare höga nivåer.

Inflationen i Sverige har varit nära 2 procent sedan början av 2017 och konjunktur- och inflationsutsikterna har utvecklats med hur Riksbanken förväntat sig. Det medförde att direktionen beslutade att höja reporäntan från -0,25 procent till noll procent på sitt decembersammanträde. Prognosen för reporäntan är oförändrad och räntan väntas ligga kvar på noll procent under de närmaste åren.

Med hjälp av en expansiv penningpolitiken, som fortsätter i Sverige, bedöms konjunkturen bli balanserad under kommande år och förutsättningarna vara goda för en inflation nära målet även framöver. Penningpolitiken anpassas efter utsikterna och om konjunktur- och inflationsutsikterna skulle förändras kan penningpolitiken behöva anpassas. Förbättrade utsikter skulle motivera en högre ränta. Men om ekonomin istället skulle utvecklas sämre än väntat kan direktionen komma att såväl sänka reporäntan som vidta andra åtgärder för att göra penningpolitiken mer expansiv.

Den svaga utvecklingen väntas bestå de närmaste åren, bland annat mot bakgrund av måttlig tillväxt på svenska exportmarknader och färre nybyggda bostäder. Sammantaget innebär utvecklingen att den svenska ekonomin går in i ett mer normalt konjunkturläge med ett balanserat resursutnyttjande.

Arbetsmarknadskonjunkturen i Sverige bedöms fortsätta att försvagas med vikande sysselsättning och stigande arbetslöshet. Redan det första halvåret 2020 vittnar om en tydlig dämpning: både antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar visar då en mindre nedgång.

Kommunernas ekonomi

Kommunerna går nu in i ett allt svårare ekonomiskt läge. Goda ekonomiska tider vänds nu till allt tuffare och mer osäkra år. Skatteunderlagets ökningstakt dämpas och trycket på verksamheten är högt som en följd av demografin.

Förutom trycket från demografin, framförallt det växande antalet äldre och yngre, måste kommunerna hantera konsekvenserna av att staten drar ned på sina resurser på ett sätt som övervältrar ansvaret till kommunerna.

Statens neddragning av Arbetsförmedlingen innan det utarbetats något annat alternativ, gör att kommunerna får ta ett allt större ansvar för arbetsmarknadsfrågor.

Ytterligare en fråga som försämrar kommunernas ekonomi är Försäkringskassans striktare tolkningar av personlig assistans och den låga uppräknings ersättningen för den statliga personliga assistansen, som bland annat kommunerna utför. Detta har gjort att många kommuner får ta över ett allt större kostnadsansvar för personer med olika funktionsnedsättningar.

Ytterligare en utmaning som sektorn har de kommande åren är de ökade investeringsbehoven. Fler skolor, förskolor och äldreboende ska byggas vilket kan leda till ökad låneskuld.

Det här ställer större krav på hur resurserna ska fördelas i kommunen och det kommer krävas tuffa politiska beslut. För att undvika stora skattehöjningar kommer kommunerna få arbeta med effektiviseringar, nya arbetssätt och omprioriteringar. Även arbetet med att öka sysselsättningen i kommunen och inflyttningen bör vara ett prioriterat arbete då det leder till att öka skatteunderlaget.

Det är glädjande att kommunen får önskad befolkningstillväxt men det ställer samtidigt krav på våra verksamheter att kunna leverera bra service. Detta parat med demografiska utmaningar innebär att vi får både fler yngre och äldre invånare.

Arbetet med att se över kärnverksamheternas lokalbehov har fortsatt under 2019. Arbetet med ett nytt äldreboende i Kolbäck fortskrider. Vidare finns ett inriktningsbeslut för att bygga en ny skola på Näslund. Under 2019 invigdes den utbyggda Tunboskolan och ger nu plats för årskurs 4-9. Under 2019 pågår också ett arbete att få fram fler platser i förskolan.

Hallstahammars kommun arbetar just nu med olika åtgärder som ska kunna mota eller plana ut behovet av ökade resurser såsom effektiviseringsarbetet. Processer m m behöver ses över för att på så sätt minska kostnaderna. Digitaliseringen är ett exempel på hur kostnaderna kan planas ut med bibehållen kvalitet och service. Nämnderna/ förvaltningarna har kommit olika långt. Socialförvaltningen har som exempel automatiserat försörjningsstödet som har varit särskilt lyckat och rönt stort intresse från omvärlden under 2019. Hela socialtjänsten har i samverkan med regionen inventerat alla verksamheter med en så kallad LIKA bedömning (SKR står bakom denna modell).

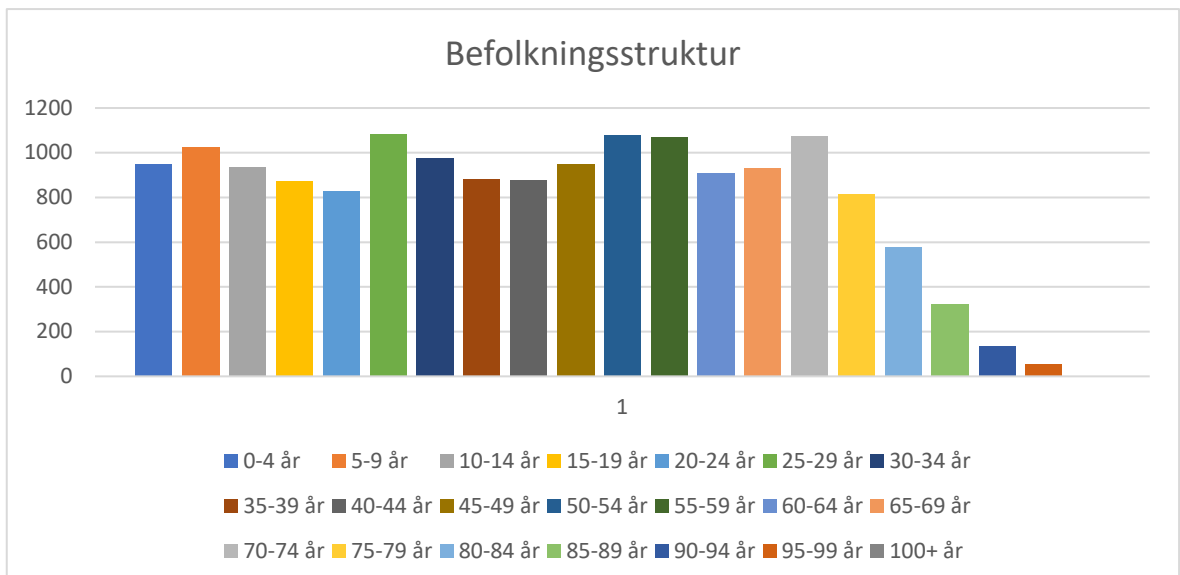
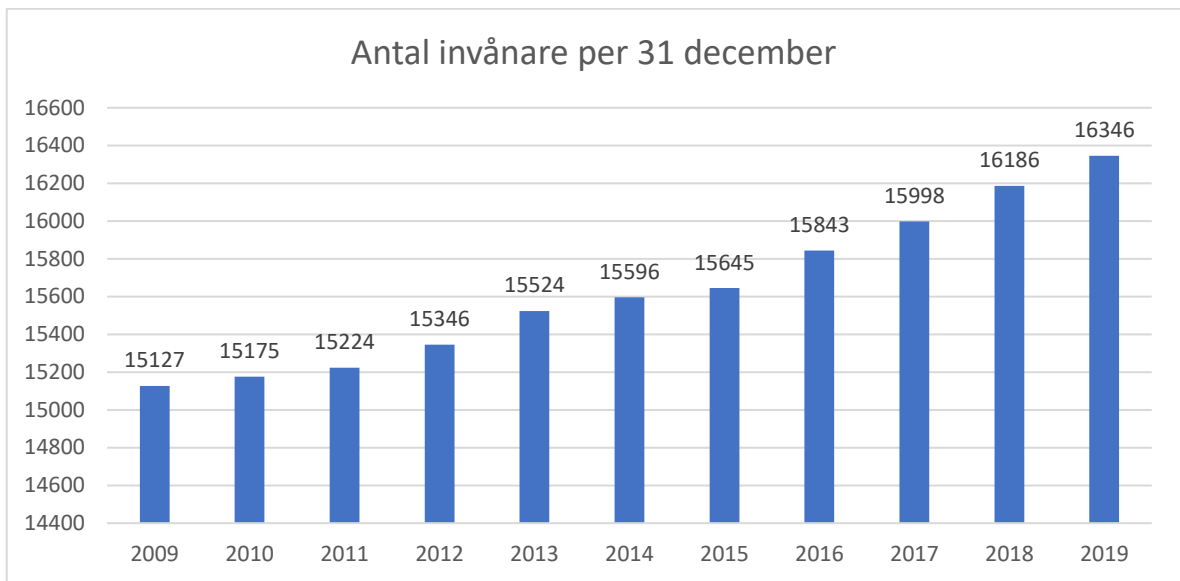
Befolkning

Målsättningen för Hallstahammars kommun är 150 nya kommuninvånare per år, netto. Vid årsskiftet noteras att vi har överträffat målet och har 160 nya invånare 2019 jämfört med samma tidpunkt förra året. Vi var den 31 december 2019 16 346 invånare.

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för alla kommuner både gällande skatteunderlag och planering av de kommunala verksamheterna, där åldersfördelningen är den mest intressanta variabeln och där det visar sig hur efterfrågan kan se ut i de olika kommunala verksamheterna.

För att få önskad befolkningstillväxt är det angeläget att vi håller en hög takt i arbetet att få fram fler detaljplaner, mark- och exploatering för byggande av såväl villatomter som flerbostadshus.

Under 2019 och början av 2020 pågår arbetet med att få igång en resursfördelningsmodell som kan ska spegla förändringar i de olika målgrupperna. Arbetet fortsätter under 2020.

Arbetsmarknad

Arbetsförmedlingen prognostiserar i sin arbetsmarknadsprognos att arbetskraften fortsätter att växa i god men i avtagande takt. Inrikes födda i arbetsför ålder 16–64 år minskar, men tillskottet av utrikes födda till arbetskraften i åldersgruppen är fortfarande stort. Sammantaget ökar antalet personer i arbetskraften i en förhållandevis hög takt till 2021.

Samtidigt begränsas jobbtillväxten i flera regioner och inom ett flertal branscher av bristen på utbildad arbetskraft. Svårast att hitta utbildad personal är det inom välfärdssektorn, vilket även kommer att visa sig i Hallstahammars kommun.

Arbetsförmedlingen står inför fyra tydliga utmaningar:

Långtidsarbetslösheten stiger

Långtidsarbetslösheten kommer fortsätta att stiga och blir den största utmaningen under prognosperioden. Utvecklingen förklaras av svagare efterfrågan på arbetskraft, ökad strukturomvandling, arbetslöshetens sammansättning och av färre subventionerade jobb.

Kompetensförsörjningen

Bristen på arbetskraft är fortfarande hög, även om den dämpats något, mot de största bristområdena exempelvis pedagogiskt arbete och hälso-sjukvård. I takt med att konjunkturen försvagas och efterfrågan på arbetskraft dämpas så ökar också trycket bland arbetsgivare att vidta kostnadsbesparande strukturförändringar. Den teknologiska utvecklingen genom digitalisering, AI och automatisering påskyndar utvecklingen och leder till att personer inte längre har de kompetenser som krävs.

Utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden

De lediga arbetskraftsresurserna bland utrikes födda finns på alla utbildningsnivåer. På gymnasial och eftergymnasial nivå nyttjas arbetskraftsresurserna i betydligt högre utsträckning jämfört med utrikes födda med kort utbildning. Det är en stor utmaning att få fler utrikes födda med kort utbildning att komma i arbete eller utbildning och minska den höga arbetslösheten. Ytterligare en utmaning är att en stor andel utrikes födda står utanför arbetsmarknaden av olika skäl. Situationen är särskilt påtaglig för utrikes födda kvinnor med kort utbildning vars arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad är påtagligt låg.

Arbetsförmedlingens neddragning och reformering

Under de närmaste åren ska Arbetsförmedlingen få en ny roll och arbetsmarknadspolitiken ska fram tills dess förändras i grunden. Dessutom har minskade anslag inom arbetsmarknadspolitiken påverkat förutsättningarna att bevilja insatser till arbetssökande.

Arbetslösheten stiger under 2020 och 2021. För helåret 2020 bedömer Arbetsförmedlingen att arbetslösheten stiger från 6,8 procent 2019 till 7,2 procent och under 2021 bedöms arbetslösheten uppnå 7,4 procent. Bidragande faktorer till ökningen är ett stort tillskott till arbetskraften och dess sammansättning där fler grupper initialt står längre ifrån arbetsmarknaden men också en mer dämpad jobbtillväxt. Främst bedöms arbetslösheten stiga bland utrikes födda med kortare utbildningsbakgrund.

Den öppna arbetslösheten på riksnivå vid utgången av 2019 uppgick till 4,0 procent vilket var en ökning jämfört med 2018 på 0,2 procentenheter.

Västmanlands län har haft en god jobbtillväxt de senaste åren och antalet sysselsatta väntas fortsätta att öka även år 2020, dock i något avtagande takt. Arbetslösheten bedöms öka under prognosperioden och uppgå till 9,2 procent i slutet av 2020, enligt arbetsmarknadsprognosen Västmanland.

De utmaningar som länet står inför handlar bland annat om att motverka bristen på arbetskraft, att motverka långtidsarbetslösheten och att öka utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden.

Många arbetsgivare signalerar om att bristen på utbildad arbetskraft är stor och att detta hindrar vissa verksamheter från att växa. En av de viktigaste utmaningarna är att motverka bristen på utbildad arbetskraft.

Den öppna arbetslösheten i Västmanland har ökat till 4,6 procent vilket var 0,7 procent högre än mot föregående år. I Hallstahammars kommun var den totala öppna arbetslösheten i åldersgruppen 16–64 år 4,4 % i december 2019, vilket är en ökning i jämförelse med år 2018 då motsvarande siffra var 3,9%. Kommunen ligger fortfarande lägre än Västmanland men något över riket.

Trots en lång period med god utveckling på arbetsmarknaden har det varit svårt för gruppen unga i Hallstahammars kommun att etablera sig. I december 2019 låg kommunens ungdomsarbetslöshet på 5,9 % (2018 5,5%). Något högre än snittet 5,7% i Västmanland och högre än snittet 4,6% i riket. En viktig förklaring till svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden för ungdomarna är otillräcklig utbildningsnivå.

Arbetslösheten för utrikes födda i Hallstahammar ligger på 9,8 %, vilket är en ökning med 0,4 % sedan föregående år men fortfarande under snittet 10,1% i Västmanland. Snittet för riket är 9,3%.

Kommunens Jobbcenter fortsätter sitt samarbete med kommunala verksamheter och arbetsförmedling för att hjälpa personer att komma ut i arbetslivet och inte fastna i ett långvarigt behov av försörjningsstöd.

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för kommunen och dess verksamheter. Det är viktigt att både rekrytera och behålla personal med kompetens. Under året har en kompetensförsörjningsstrategi tagits fram som under 2020 ska utmynna i konkreta handlingsplaner, en för varje förvaltning.

I projektet personalförsörjningskedjan, som pågått under två års tid och som avslutades den 31 mars 2019, har ett intensivt arbete med att sänka sjukfrånvaron pågått. Att snabbt komma åter i arbete är viktigt för att korttidssjukfrånvaron inte ska övergå i långtidssjukfrånvaro. Därför har fokus varit på förebyggande och tidiga insatser, vilket visar sig ha givit resultat eftersom sjukfrånvaron dag 2–14 procentuellt har minskat jämfört med samma period 2018. Bemanningseenheten startade under 2019 i syfte att bland annat ta bättre hand om vikarierna som kommunen är så beroende av och erbjuda förvaltningarna en mer effektiv vikarieanskaffning.

Vi har ett stort underhållsskuld på många av våra fastigheter. Tekniska förvaltningen arbetar med att ta fram ett förslag till ett stort "EBUP" Energi Besparande Underhålls Projekt. Ambitionen med ett sådant projekt är i korthet, att råda bot på delar av underhållskostnaden kostnadsneutralt genom att genomföra energibesparande åtgärder. Detta kommer inledningsvis att innebära ett ökat investeringsbehov. Ärendet har en tydlig bäring mot Agenda 2030s miljö- och klimatmål. Om projektet verkställs ska också energiförbrukningen kunna sänkas väsentligt. Andra effekter att beakta avser mindre störningar samt bättre arbetsmiljö.

Det finns även en underhållsskuld på våra belagda ytor, såsom vägar, gång- och cykelvägar. Här har Tekniska förvaltningen en uppdaterad inventering som kartlägger och prissätter det eftersatta underhållet.

Som tidigare nämnts har vi behov av fler platser inom äldreomsorgen. Innan det nya äldreboendet står klart finns en beredskap att få fram temporära platser för särskilt boende. Det finns även en beredskap för platser i förskola och skola.

Under 2019 med fortsättning under 2020 arbetar vi för att utöka samarbetet mellan socialförvaltningen, skola men även kultur och fritid. Vi behöver i större utsträckning hjälpas åt med barn och ungdomar i behov av stöd på olika sätt. Ambitionen är att alla barn och ungdomar ska kunna gå ut skolan med godkända betyg.

Coronaviruset breder ut sig under slutet av 2019 och början av 2020. Vi följer utvecklingen och de råd som Folkhälsomyndigheten, 1177, Region Västmanland och SKR meddelar. Vi rustar oss internt i kommunen om en epidemi skulle utbryta utifrån myndigheternas rekommendationer.

Ett coronautbrott kan även påverka vår ekonomi negativt. Vi noterar det redan när det gäller vår värdepappersportfölj.

Finansiella risker

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn innehåller riktlinjer och regler för hur medelsförvaltningen och värdepappershanteringen ska hålla sig till och även vilka finansiella risker som är tillåtna. Finanspolicyn omfattar inte bara kommunen utan även helägda bolag och kommunalförbund som kommunen har väsentligt inflytande i. Kommunen och den kommunala koncernen är utsatt för olika finansiella risker. Dessa risker utgörs framförallt av ränterisker, finansieringsrisk, pensionsförpliktelser och marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Kommunen har fördelat sina lån på olika bindningstider för att minimera ränteriskerna. På bokslutsdagen så hade kommunkoncernen en genomsnittsränta på 1,30% (1,35%), motsvarande siffra för kommunen är 0,45% (0,34%), under året. En ökning av räntan med 1 procentenhet skulle medföra en ökad räntekostnad på 2 mkr för kommunen.

Enligt finanspolicyn så ska den genomsnittliga räntebindningstiden inte understiga 1år och inte överstiga 4 år. På bokslutsdagen så hade kommunkoncernen en genomsnittlig räntebindningstid på 2,20 år (2,41 år) och kommunen hade 1,80 år (2,02 år).

Fördelning räntebindningstid						
0-1 År	1-2 År	2-3 År	3-4 År	4-5 År	5-6 År	6+ År
58,50%	14,50%	13,10%	0,60%	6,00%	5,90%	1,30%

Finansieringsrisk

För att begränsa finansieringsrisken är förfallotiden för kommunens lån utspridda över olika tidsspann så att inte alla lån förfaller samtidigt. I finanspolicyn så står att den genomsnittliga återstående löptiden inte bör understiga 2,5 år och att högst 25% av lånestocken bör förfalla inom närmaste rullande 12 månaders period. På bokslutsdagen så är den genomsnittliga återbetalningstiden för kommunen 2,86 år och 29,5% av lånestocken förfaller till betalning inom 1 år.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Enligt kommunens finanspolicy får placeringar göras i såväl aktier och räntebärande värdepapper/ kapitalgaranterande produkter men även i alternativa placeringar. Enligt policyn får max 45% av marknadsvärdet bestå av aktier, max 100% i räntebärande värdepapper/ kapitalgaranterande produkter och maximalt 15% i alternativa placeringar. Vid bokslutet var fördelningen 30% aktier, 70% räntebärande värdepapper/ kapitalgaranterande produkter.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett pensionsåtagande som uppgår till 423 mkr (2018 431 mkr) varav kommunens del är 393 mkr (2018 399 mkr).

För att möta framtida pensionsutbetalningar är medel avsatta till en pensionsportfölj. På bokslutsdagen uppgick det bokförda värdet av placeringarna till 519 mkr (2018 446 mkr). Orealiserade vinster uppgick till 58 mkr (2018 -7 mkr).

Hallstahammars kommun redovisar sin skuld till arbetstagare och pensionstagare enligt blandmodellen. Blandmodellen innebär att pensioner som intjänats för 1998 ligger som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Ansvarsförbindelsen för koncernen uppgick på bokslutsdagen till 357 mkr (2018 372 mkr) varav kommunens del är 333 mkr (2018 347 mkr).

Kommunen följer RKR R10 från Rådet för kommunalredovisning gällande värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysningar om förpliktelsen finns i not 16 och 20.

Pensionsförpliktelse	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Total pensionsförpliktelse				
Avsättning inkl särskild löneskatt	16	17	17	18
Ansvarsförbindelse inkl särskild löneskatt	333	347	357	372
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	44	35	50	41
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse				
Summa samtliga pensionsförpliktelser	393	399	423	431
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	56	43	65	51
- vara överskottsmedel	3	3	4	4
Totalt kapital pensionsstiftelse				
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	519	446	519	446
Summa förvaltade pensionsmedel	576	490	584	498
Finansiering				
Återlånade medel	0	0	0	0
Konsolideringsgrad	146,6%	122,6%	138,0%	115,5%

Skatteintäkter och statsbidrag

Det finns risker med sjunkande skatteintäkter på grund av nedåtgående konjunkturläge. Ett större problem är dock risken för förändringar bland statsbidragen. Då dessa är helt beroende av politiska beslut på nationell nivå och är svåra att förutse. Hallstahammars

kommun liksom SKR skulle hellre vilja se en minskning av de riktade statsbidragen och en ökning, i minst motsvarande grad, av de generella statsbidragen.

Händelser av väsentlig betydelse

Fler platser inom äldreomsorg, skola och förskola

Sedan ett antal år tillbaka har kommunen fått önskad befolkningstillväxt. Det innebär i sin tur att det nu behövs fler platser i främst våra kärnverksamheter. Under perioden har ett stort arbete lagts ner på att få fram ett gestaltningsprogram för ett nytt äldreboende i Kolbäck. Vidare finns ett inriktningsbeslut för att bygga en ny skola på Näslund. Den senare var budgeterad till 84 mkr. Under hösten behandlades ett ärende om utökad investeringsbudget till 104 mkr med option på ytterligare 3 mkr för omklädningsrum. Under den gångna perioden har Parkskolan och Lindboskolan anpassats för att möta det ökade behovet av platser i grundskolan i Hallstahammar. Det har varit trångt även i grundskolorna i de södra kommundelarna. Under 2019 byggdes Tunboskolan ut och ger nu plats för årskurs 4-9. Under perioden planeras också för fler platser i förskolan. Fredhems skolan används just nu för Näslundskolans elever. Då den nya skolan står klar finns det möjlighet att använda Fredhems skolan för ökat platsantal inom grundskolan.

Planberedskap

En annan utmaning även framöver, för att få önskad befolkningstillväxt, är att kommunen på olika sätt kan stimulera till byggande av fler bostäder. Området är ytterst angeläget om kommunens mål med 150 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren. Under 2019 har 4 detaljplaner fastställts och 4 ligger i röret som möjliggör bland annat bostadsbyggande. Det är glädjande att det finns flera externa intressenter som visar intresse för att bygga i Hallstahammars kommun men det är angeläget att kommunen ligger i fas med detaljplanerade områden för bostäder. Under 2019 och början av 2020 har 29 villatomter sålts. Vidare pågår byggande av ca 100 hyresrätter och 18 bostadsrätter. För närvarande finns endast ett fåtal tomter kvar till försäljning men det kommer ytterligare 29 villatomter under första halvåret 2020.

Omorganisationer

Det är en lång process inom samhällsbyggnadsverksamheten från planering till färdigställande av mark och tomter för försäljning innan etablering kan bli aktuell. En organisationsöversyn har därför genomförts med målet att med bibehållen rättssäkerhet tillskapa en effektiv organisation med snabba och effektiva processer. Den nya organisationen, samhällsbyggnadsenheten, som flyttats från tekniska förvaltningen till kommunstyrelseförvaltningen startade 2019. Även tekniska förvaltningen har en ny organisation med fyra tydliga ansvarsområden. Den startade också 1 januari 2019.

Service och tillgänglighet

Kundcenter har utökat sin verksamhet under 2019 och biträder nu både tekniska förvaltningen och bygg- och miljöförvaltningen med ärenden som ökat såväl servicen som tillgängligheten. Respektive förvaltning betalar för tjänsterna i kundcenter. Kundcenter arbetar också för att få utveckla fler e-tjänster.

Företagsutveckling Näringslivsstrategi

En ny näringslivsstrategi antogs i juni 2019 och ligger till grund för det fortsatta arbetet med att bland annat arbeta för ett varierat näringsliv. Den gäller fram till 2023 och bygger på sex prioriterade fokusområden där dialog och samverkan är ledorden. För att få bra resultat kräver det samverkan mellan samtliga förvaltningar och företagen, främst genom nätverken. Under 2019 har Hallstahammar fortsatt bibehållit sin tätposition i länet inom företagsklimat. Under 2020 planeras en större konferens där företagare och nätverken träffar politiker och kommunens tjänstepersoner. Konferensen anordnas av Hallstahammar Promotion, ett paraplynätverk, och kommunens så kallade näringslivsråd.

Agenda 2030 och Glokala Sverige

Kommunen är sedan 2019 deltagare i Glokala Sverige. Glokala Sverige är ett nätverk som svenska FN-förbundet startat i samverkan med SKR för att utbilda och engagera kring Agenda 2030 i kommuner och regioner. En lokal utbildningsdag i Hallstahammar inom ramen för Glokala Sverige genomfördes den 4 december 2019, där ett stort antal politiker, ledande tjänstepersoner, deltagare från myndigheter, näringsliv och civilsamhället deltog. Detta utgör en viktig grund i att framåt integrera Trygg och säker in i Agenda 2030 arbetet. (se vidare styrning och ledning)

Trygghetsfrågor

En viktig fråga även 2019 har varit tryggheten i samhället. Under paraplyet Trygg och säker startade ett så kallat Trygghetsråd där medborgare inbjöds att medverka i arbetet. Det är ett samarbete med främst polisen. Syftet är få in information från medborgare men även förmedla hur kommunen och polisen samarbetar. Kommuner har också ansökt om att få sätta upp kameror vid kulturhuset. Vår ansökan avslogs i början av hösten med hänvisning till att det var för få polisanmälningar för det aktuella området. Kommunen har överklagat beslutet.

Fiberutbyggnad och digitalisering

Fiberutbyggnaden fortsätter aktivt enligt bredbandsstrategin. Under 2019 har arbetet med efteranslutningskampanjer varit i fokus. Totalt är nu 5 483 hushåll och 113 företag anslutna till kommunens fibernät och 78,7% (2018) av kommunens hushåll har tillgång till minst 100mb/s. Arbetet med landsbygdsatsningen fortsätter. Privata aktörer har sedan tidigare etablerat sig i ett flertal områden på landsbygden, vilket vi har fått anpassa utbyggnadsplanerna utefter. Under 2019 har utbyggnad i landsbygdsatsningen främst skett vid Olfsta och Vänsta. Borgåsundsprojektet är avslutat och slutrapporterat under 2019.

Digitaliseringsstrategin fastställdes 2018 och arbetet fortsätter med implementering i förvaltningarna. Ett förslag till handlingsplan har arbetats fram under 2019 och förväntas bli beslutad under första kvartalet 2020. Högt prioriterat är bland annat att ta steg framåt inom automatisering. Arbetet med e-tjänster utvecklas ständigt genom ett gemensamt system som kundcenter hanterar.

Wifi-utbyggnad på våra förskolor och LSS-boenden har varit i fokus 2019. Förskolorna är klara och inom LSS återstår endast mindre arbeten på enstaka boenden. Publik surfzon på Trollebo idrottsplats är klar och driftsatt.

Vatten vårt viktigaste livsmedel

Under 2019 har kommunens olika förvaltningar arbetat med den allt viktigare frågan om vårt vatten. Vattenskyddsområde med föreskrifter har tagits fram och i viss mån förankrats med vissa direkt berörda branscher. Arbetet med att fastställa dem pågår även 2020. En dagvattenpolicy behöver tas fram och ligger i ”i röret” framöver.

Under hösten 2019 finns en avsiktsförklaring att närmare utreda ett eventuellt samarbete med ett gemensamt VA-bolag tillsammans med Mälarenergi AB och Surahammars kommun. Kommunen ingår också som remissinstans för Norra Östersjön.

Kommunen fortsätter sitt enträgna arbete för att skydda vattenverket och då E 18 byggs ut.

Kollektivtrafik

Den inomkommunala kollektivtrafiken kommer att köras i egen regi fram till 2021. Under första delen av 2020 pågår upphandlingen som ska gälla från halvårsskiftet 2021. Efter ett beslut i kommunfullmäktige är ambitionen att Kollektivtrafikmyndigheten kör den linjeförklarade delen av Brukslinjekonceptet. Riksfärdtjänsten och kompletteringstrafiken planeras oförändrad. Övrig särskild kollektivtrafik kommer att upphandlas under våren 2020.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägen mellan Kolbäck och Strömsholm håller nu efter många års arbete på att upphandlas av Trafikverket. Den ska börja byggas 2020 och är klar 2021. Ett avtal för medfinansiering av en vägplan för en gång- och cykelväg mellan Lyckhem och Näs är klart för undertecknande. Vägplanen kommer att tas fram under åren 2021–2022 för att sen kunna byggas i anslutning till att E18 byggs om till motorväg.

Värdepappersportföljen

Under januari och första hälften av februari fortsatte världens finansmarknader uppåt trots att det redan i början av januari började komma rapporter om virusutbrott i Kina. Från början/mitten februari började drabbade utanför Kina att rapporteras. Vecka 9 har vi tydligt sett en ökad volatilitet och stora nedgångar på de globala aktiemarknaderna. Det är fortsatta oron och osäkerheten kring coronavirusets spridning utanför Kina som varit drivande i nedgången.

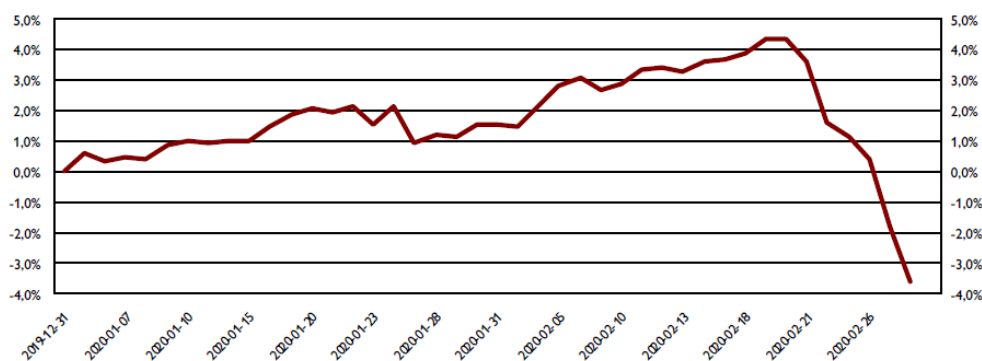
Framöver kommer marknaden sannolikt att fokusera på hur snabbt Kina kan öppna upp sin ekonomi (givet Kinas stora vikt i världsekonomin är det här av stor betydelse), om det blir nödvändigt med mer omfattande nedstängningar och karantäner här i väst och inte minst hur stora de penning- och finanspolitiska stimulanserna blir.

Det är svårt att göra en bedömning om hur stor påverkan det här kommer få på global tillväxt och företagens vinster. Vi har de senaste dagarna sett flera företag som reviderat ned sina utsikter för Q1 med anledning av viruset. Både beroende på efterfrågan (t ex flyg, resebolag, energi) men också störningar i leveranskedjor (t ex Apple och här senast Microsoft). Att göra prognoser längre fram än så är näst intill omöjligt. Samtidigt ser vi att marknadsförväntningar på räntesänkningar har ökat. I dagsläget prisas nästan tre sänkningar in för USA:s centralbank under 2020. De långa räntorna har fortsatt ned och 10-åringen i USA handlas nu på rekordlåga 1,3%. Under andra halvan av februari har hela årets uppgång raderats och per sista februari kan konstateras att t ex Stockholmsbörsen och

flertalet andra börser fallit mot årsskiftet med 4-5 % och från toppen början/mitten februari med mer än 10%. Vecka 10 har börjat stigande men det gäller att vara beredd på olika scenarier framöver.

Som exempel visas nedan utvecklingen sedan årsskiftet för vår största depån, den hos Carnegie. Som framgår har depån fallit med 3,5% sedan årsskiftet och med kring 8% sedan toppen i mitten av februari. Det kan konstateras att vi i stort följer övriga ”marknader/börser”. Utöver Carnegiedepån så har vi depån hos Strukturinvest som ju nästan bara innehåller kapitalgaranterade papper, men som nämnts tidigare gäller garantin endast på förfallodagen.

UTVECKLING

I bilaga till årsredovisningen redogörs mer om kommunens värdepappersportfölj.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning och ledning av kommunen och koncernen är ett område som utvecklas ständigt. År 2019 är första året på en ny mandatperiod. Det innebär att utifrån visionen 2025 har nya mål formulerats med indikatorer för kommunfullmäktige, samtliga nämnder och styrelsen. De nya målen ska sättas i relation till trender i omvärlden. Vidare ska AGENDA 2030 vävas in i de nya målen. Under 2019 har arbetet fortsatt med utveckling av kommunens styrsystem med bäring på kommunens vision, mål och indikatorer. Grunduppdraget för de kommunala verksamheterna kommer att tydliggöras i förslaget till den utvecklade styrmodellen. Som ett stöd och utveckling av budgetprocessen utreds för närvarande förutsättningarna för att införa en skräddarsydd resursfördelningsmodell.

Parallellt med utvecklingen av styrmodellen har ett stort arbete pågått inför upphandling av ett IT-stöd för verksamhetsstyrning som ska underlätta administrationen. Vidare finns numera ett förslag till nytt system för hur kommunen kan använda investerings- och exploateringsbudgeten på ett mer effektivt sätt. Det nya systemet sjuksattes under 2019 men vi ser att vissa justeringar behöver göras i riktlinjerna under 2020.

Kommunfullmäktige

Mål och budget, reglementen för nämnderna och styrelsen samt ägardirektiv till bolaget med mera.

Kommunstyrelsen

Styra, leda och samordna den kommunala koncernen. Kommunens samlade ekonomiska ställning. Hålla uppsikt inom den kommunala koncernen och har övergripande ansvar för intern kontroll. Rapporterar till kommunfullmäktige.

Kommunens nämnder

Styra, leda och samordna verksamheten. Mål för verksamhet och ekonomi. Internkontroll avseende verksamhet och ekonomi. Rapporterar till kommunstyrelsen.

Kommunens bolag

Styra, leda och samordna verksamheten. Mål för verksamhet och ekonomi. Upprätta affärsplan. Internkontroll avseende verksamhet och ekonomi. Rapporterar till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsens fastställda anvisningar och regler för uppsiktsplikten i Hallstahammars kommun under våren 2017. Av anvisningarna framgår att uppsiktsplikten ska redovisas i årsredovisningen. Kommunstyrelsen har fullgjort sin uppsiktsplikt i följande ärenden under året:

- Delårsrapporter per den 31 mars, 31 augusti samt årsbokslut.
- Genomgång av samtliga nämnders förutsättningar för en ekonomi i balans samt redovisning av åtgärdsplaner redovisas i delåret per augusti.
- Samtliga nämnders förutsättningar för MoB den kommande perioden.
- Rapport av ägardirektiven för AB Hallstahem.
- Redovisning av handlingsplan utifrån bostadsförsörjningsprogrammet – AB Hallstahem.
- Bolagen och förbunden ingår i delårsrapporterna per den 31 mars, den 31 augusti samt i årsbokslutet.
- Jämförelser med andra kommuner bland annat deltagande i NKI mätningar Sv Näringslivs ranking och Kommunernas Kvalitet i Korthet (KKiK).
- Skolans resultat avseende betygsutfallen.
- Uppföljning av ekonomin för Hallsta ridklubb.
- Rapportering av Hallsta Ridklubbs ekonomiska läge.
- Uppföljning av ungdomscoachernas arbete under sommaren.
- Uppföljning av arbetet med uppförande kameraövervakning på kommunens fastigheter.
- Sporthallens ekonomiska läge återrapportering till kommunstyrelsen.
- Omfördelning av medel inom 2019 års investeringsbudget för tillbyggnad av Tunboskolan.
- Projektering och bebyggelse av infrastruktur i kv. Hackspetten – starttillstånd.
- Omfördelning av medel i investeringsbudget 2019 för ombyggnad av Skantzöbadet.
- Starttillståndet för vattenrutschbanan på Skantzöbadet togs i januari 2020.
- Ej verkställda beslut inom

- Socialtjänstlagen (SoL) äldre-, handikapp-, individ-, och familjeomsorg
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Kommunstyrelsen har inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll. Kommunstyrelsen ska följa upp att den interna kontrollen är ändamålsenlig. Kommunstyrelsen fastställer årligen ett antal områden som även ingår i nämndernas internkontroll.

Internkontroll

Följande områden fanns med år 2019:

Tillgänglighet via telefon

Den sjunker något. Vi fortsätter och mäter detta även nästa år. Dessutom har vi från vissa verksamheter lite låg svarsfrekvens. Det finns en handlingsplan som verkställs under 2020.

Uppföljning av epost

Svarstiderna är fortsatt goda 94 % respektive 2 % av breven besvarades inom ett respektive två dygn, snittet för andra kommuner är 88 % respektive 4 %.

Uppföljning av nämndbeslut

Samtliga nämnder och kommunstyrelsen har gått igenom nämndbesluten och funnit att samtliga beslut är verkställda eller är pågående.

Avtalstrohet

Totalt för kommunen har avtalstroheten ökat i jämförelse med resultatet från 69,4% 2018 (69,4%) till 81,5% för 2019. Ett medvetet arbete har pågått under 2019 för att öka avtalstroheten. Detta har bland annat skett via genomförande av upphandlingar där man identifierat avtal som saknats från föregående år samt genom utbildningsinsatser om direktupphandlingar och Lag om offentlig upphandling. Ett område som är svårt att få bra avtalstrohet är för köpta platser för behandlingshem och HVB-hem där brukarna många gånger har svåra och flera olika diagnoser.

Fullmäktiges prioriterade mål

Målområde		Utfall	Utveckling
Enkelt och nära	Kommunen är en attraktiv plats att bo, leva och verka i. Antalet bostäder ökar.		→
<p>Kommentarer: Befolkningen ökar med 160 personer från 2018. Andelen unga vuxna i eget hushåll fortsätter öka. Tillgång till fiber fortsätter öka. Resandet minskar, förutom på Brukslinjen. Även bostäder/1000 inv minskar. Vi uppfyller ambitionerna i nuvarande bostadsförsörjningsprogram.</p>			

Målområde		Utfall	Utveckling
Nytänkande och kreativt	Hallstahammars kommun ska ha hög tillgänglighet och service där den moderna teknikens möjligheter används.		→
Kommentarer: Höga värden i NKI-mätning, Näringslivsranking, KKIK Fortsatt höga svarstider epost och tappar något på telefonin.			

Målområde		Utfall	Utveckling
Nytänkande och kreativt	Ett varierat näringsliv och ett bra företagsklimat i kommunen skapar fler och nya arbetstillfällen.		→
Kommentarer: Fortsatt grönt på helheten, plats 46 i Svenskt Näringsliv ranking.			

Målområde		Utfall	Utveckling
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun är ett samhälle där människors olikheter bidrar till en mångfald och ses som en styrka. Vi arbetar aktivt för ökad folkhälsa.		→
Kommentarer: Saknas vissa mätvärden. Arbetslösheten stiger på totalen och för kvinnor. Förbättrat ohälsotal på totalen och båda könen.			

Målområde		Utfall	Utveckling
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun ska stimulera utvecklingen för att uppnå den nationella målsättningen om fossilfritt Sverige till 2030. Hallstahammars kommuns verksamheter ska vara fossilfria 2019. Ekologisk hållbarhet genomsyrar alla verksamheter. Grönområden, biologisk mångfald och naturreservat ska öka.		↗
Kommentarer: Tappar placeringar i hållbarhetsranking, kopplat till stora ändringar i mätmetod. Fortfarande gult på totalen. Positiv utveckling på andel förnybart i fjärrvärme och elförsörjning.			

Målområde		Utfall	Utveckling
Ansvar och engagemang	I Hallstahammars kommun har kvinnor och män lika möjligheter att forma samhället och sina egna liv.		→
Kommentarer: Fortsatt stor utmaning, arbete pågår utifrån länets strategi för jämställdhetsintegrering.			

Målområde		Utfall	Utveckling
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade.		
Kommentarer: Frisknärvaron sjunker något på totalen (uppåt för kvinnor, nedåt för män). Bemanningenhet har utvecklats. Det pågår ständigt ett arbete inom ramen för ”attraktiv arbetsgivare HME-index medarbetarundersökning i snitt i nivå med riket.			

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska god ekonomisk hushållning präglas i hela den kommunala koncernen. Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden vilket leder till krav på långsiktig planering. Det vill säga väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu mot behoven på längre sikt. Förbrukas det mer pengar än vad som kommer in ett år innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer som måste betala för denna överkonsumtion.

För att leva upp till god ekonomisk hushållning bör nettokostnaderna i kommunen (det vill säga kostnaderna efter avdrag för intäkter från taxor och avgifter) inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna. Ett sätt att se om kommunen har en god ekonomisk hushållning är att studera det löpande resultatet.

Kommunens ekonomi är utsatt för olika typer av finansiella risker. Flera av dessa kan reduceras via en genomtänkt finanspolicy och en aktiv omvärldsbevakning. Vikande skatteunderlag och förändringar i skatteutjämningsystemet är exempel på händelser som drastiskt kan förändra kommunens finansiella ställning. En finansiell analys omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen, av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållanden. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- Resultat
- Kapacitet
- Risk
- Kontroll

Med utgångspunkt från kommunens ekonomiska situation anges en tydlig ambitionsnivå för kommunens finansiella utveckling i samband med att kommunfullmäktige, varje år i samband med budget, fastställer finansiella mål. Dessa ligger sedan till grund för uppföljning och värdering av kommunens ekonomiska hushållning nästkommande år.

Finansiella mål

Inom ekonomi fokuserar fullmäktiges styrning på nedanstående finansiella mål och riktlinjer. De är utformade så att de dels ska visa åt vilket håll kommunen är på väg, dels situationen vid ett speciellt tillfälle.

Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Målområde		Utfall	Utveckling
God ekonomisk hushållning	Soliditeten ska överstiga 60 %. Soliditeten inkl totala pensionsåtagandet ska överstiga 18 %		
Kommentarer: Soliditeten uppgår till 52,2% och inkluderas hela ansvarsförbindelsen är den 32,5%.			
Målområde		Utfall	Utveckling
God ekonomisk hushållning	Kommunen ska genom sina placeringar gynna ekologisk och social hållbarhet och ska inte placera i bolag verksamma inom vapen, tobak, alkohol, pornografi och fossilenergi		
Kommentarer: Den stora delen av pensionsportföljen är nu certifierade så att de uppfyller målet. Dock har vi fortfarande en del strukturerade produkter som inte är certifierade därav gult, bortser man från dessa strukturerade produkter som inte är certifierade så hade målet varit grönt.			
Målområde		Utfall	Utveckling
God ekonomisk hushållning	Årets resultat skall överstiga 0,5 % av skatteintäkter och statsbidrag (enligt balanskravet) samt mätt över mandatperioden 1,0 %. Ett positivt finansnetto eftersträvas.		
Kommentarer: Årets utfall blev 0,59%.			
Målområde		Utfall	Utveckling
God ekonomisk hushållning	Verksamheternas nettokostnader får förbruka högst 99,5 % av skatteintäkter och statsbidrag		
Kommentarer: Målet är inte uppnått för perioden då utfall blev 102,0%.			
Målområde		Utfall	Utveckling
God ekonomisk hushållning	Högst 40 % av skattekollektivets investeringar ska vara lånefinansierade. Avgiftskollektivets investeringar (vatten, avlopp samt stadsnät) får fullt ut lånefinansierats		
Kommentarer: Målet är ej uppnått. Av låneramens 125Mkr har 43Mkr använts till VA, exploateringar och stadsnätsinvesteringar. 79Mkr har använts till skattekollektivets investeringar. Detta gör att 97% av skattekollektivets investeringar är lånefinansierade.			

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

Den totala bedömningen av de ekonomiska målen visar att 3 av 6 mätpunkter är röda, 1 är gul och 2 är gröna. Höga investeringsnivåer tillsammans med låga budgeterade resultat gör att nästan hela investeringsbudgeten måste lånefinansieras, för kommunen ska ha likviditeten för att klara den löpande driften. Dessa lånebehov gör även att kommunens soliditet påverkas negativt. Jämfört med 2018 har dock soliditeten förstärkts mycket tack vare marknadsvärdering av kommunens värdepapper.

Att verksamheternas nettokostnader förbrukar 102% av skatter och statsbidrag gör kommunen är beroende av att ett positivt finansnetto för att klara resultatmålen. Dock har vi 2019 ett stort finansnetto som till stor del består av orealiserade vinster från pensionsportföljen men även tillräckligt stora realiserade vinster för att kommunen ska klara resultatöverskottmålet.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Utvärderingen av Hallstahammars kommuns finansiella ställning utgår från kontroll över den finansiella utvecklingen. En analys görs av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap, betalningskapacitet samt av riskförhållanden där nämndernas budgetföljsamhet tillsammans med de fyra finansiella aspekterna resultat, kapacitet, risk och kontroll utgör grunden.

Budgetföljsamhet för styrelse och nämnder

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Genom att utvärdera budgetföljsamheten kan en bedömning göras om den har förmåga att planera och genomföra verksamheten enligt plan. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt.

I december 2018 fastställde Kommunfullmäktige driftramarna för kommunens styrelse och nämnder till 991,3 miljoner kronor.

Driftramarna ska användas till att finansiera den löpande verksamheten, såsom skola, vård och omsorg, och varje nämnd och styrelse får en egen ekonomisk ram till sin verksamhet.

Utfallet för den samlade kommunala driftredovisning visar en negativ budgetavvikelse på 20,6 mkr, något sämre i jämförelse med utfallet år 2018 då budgetavvikelsen uppvisade minus 17,6 mkr.

Styrelse och nämnder, nettokostnader (tkr)

	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse	Utfall	Utfall
	2019	2019	2019	2018	2017
Kommunstyrelsen	-85 749	-88 154	-2 405	-78 058	-74 662
Teknisk nämnd	-36 494	-35 622	872	-36 660	-37 314
Bygg och miljönämnd	-9 024	-7 135	1 889	-7 244	-8 543
Barn och utbildningsnämnd	-393 623	-395 322	-1 699	-384 505	-368 476
Socialnämnd	-432 265	-421 630	10 635	-409 556	-386 255
Kultur och fritidsnämnd	-41 429	-41 247	182	-41 432	-40 257
Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd	-2 050	-2 460	-410	-2 051	-1 777
Revision	-800	-764	36	-708	-714
Valnämnd	-75	-170	-95	-475	-41
Mälardalens Brand och Räddningsförbund	-8 810	-9 321	-511	-8 913	-8 472
Finansförvaltning	18 988	-10 068	-29 056	-5 734	29 318
Totalt	-991 331	-1 011 893	-20 562	-975 336	-897 191
Totalt exklusive finansförvaltning	-1 010 319	-1 001 825	8 494	-969 601	-926 509

Inom kommunen var avvikelserna mot budgeterat resultat negativt med 20,6 miljoner kronor inklusive finansförvaltningen och avskrivningar. Exkluderas finansförvaltningens underskott blir resultatet positivt och pekar på ett överskott om ca 8,5 miljoner kronor. De väsentligaste negativa avvikelserna härrör från följande verksamheter:

Kommunstyrelsen uppvisar totalt en negativ avvikelse om ca 2,4 mkr. Underskottet består framförallt av kostnaderna för kommunens kollektivtrafik och IT-verksamhet. Orsaken till underskottet på kollektivtrafiken är faktumet att det råder en skillnad mellan faktisk indexuppräknings och budgetkompensation över en längre period. Ytterligare en bidragande orsak är kostnaden för att köra eleverna på Näslundskolan till Fredhemskolan som uppgår till 1,0 mkr. Beträffande IT-verksamheten bör nämnas att kostnaden ökat i takt med större krav inom verksamheterna på digitala/uppkopplade verktyg men även i takt med att kommunens olika verksamheter växer med mer personal, mer lokaler osv. Det är viktigt att betona att underskottet har begränsats kraftigt tack vare goda anslutningsintäkter inom stadsnätsutbyggnaden men också genom ansträngningar inom verksamheten.

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar ett underskott på 1,7 mkr. Det är allt tuffare ekonomiskt att skapa förutsättningar för alla barn och elevers behov. Minskade eller helt borttagna statsbidrag påverkar långsiktig kvalitet och ekonomi i balans, till exempel den statliga nysatsningen lärarassistenter provas under rådande ekonomiska förutsättningar då satsningen krävde medfinansiering från kommunen.

Omfördelningar genomförs för att anpassa verksamheten till förändrade behov. Underskottet 2019 kan till stor del härledas till att grundskolan tog emot många fler elever än budgeterat. Jämfört med gymnasieskolan som hade färre elever än budgeterat.

Förskolan behöver fler platser till följd av inflyttning våren 2021. Personal, ledning, inventarier, måltider med mera behöver tillskapas. Utökningen behöver finansiering i ram genom mål- och budgetprocessen.

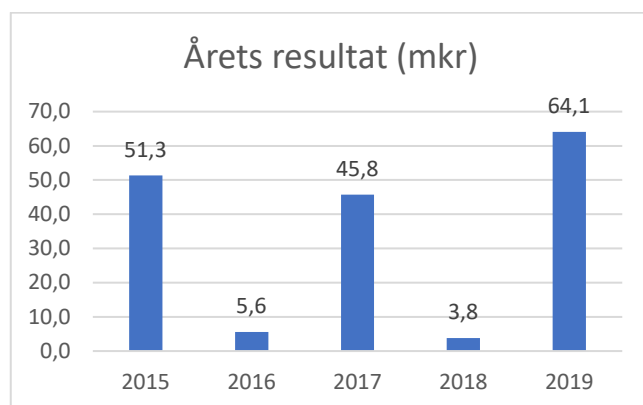
Finansförvaltningen redovisar ett underskott på ca 29 mkr. Minskade intäkter redovisas om ca 57 mkr som förklaras av ny hantering av avskrivningskostnader. Budgeterade intäkter sattes utifrån den gamla hanteringen där finansförvaltningen erhöll intäkter från verksamheterna för att hantera årets avskrivningar. Från och med 2019 går dessa direkt på rätt kostnadsställe varpå intäkten till finansförvaltningen uteblir. Budgeten tog också hänsyn till effekten av fullfonderingsmodellen men då denna inte implementerades uteblev effekten.

På samma sätt redovisas ett överskott på kostnadssidan på ca 28 mkr, där uteblivna avskrivningskostnader förklarar det positiva utfallet totalt. Dock redovisas ökade pensionskostnader.

För mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser per nämnd hänvisar vi läsaren till avsnittet Driftredovisning.

Resultat

Resultatet måste vara tillräckligt högt för att dels värdesäkra det egna kapitalet och för att kunna egenfinansiera kommande investeringar. Det bör även finnas en marginal som klarar oförutsedda händelser, exempelvis oväntade kostnadsökningar.

Hallstahammars kommun uppvisar ett positivt resultat med 64,1 miljoner kronor för 2019. Det är en förbättring med ca 60,3 miljoner från samma period föregående år.

Det positiva resultatet medför att det finansiella målet på 0,5 % av skatteintäkter och bidrag enligt balanskravet har uppnåtts för året och slutar på 0,59 %.

Olika kostnaders andel av skatteintäkter och statsbidrag

En förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Viktigt är då att analysera hur stor andel olika typer av återkommande löpande kostnader tar i anspråk av skatteintäkter och kommunal utjämning. På lång sikt krävs då att minst 2 procent finns kvar för att finansiera nettoinvesteringar och för att möta förändrade ekonomiska förutsättningar. Hallstahammars kommuns mål är 0,5

procent eller omvänt en nettokostnadsandel på 99,5 procent. Utfallet för 2019 pekar på att verksamhetens nettokostnader uppgick till 102% av skatteintäkter och statsbidrag.

Intäkter och kostnader

Intäkterna ska bekosta den kommunala verksamhet som politiken vill bedriva. För att garantera att medborgarna får samma välfärd oavsett var i landet de bor finns det ett utjämningssystem. Utjämningen görs bland annat för att kompensera för skillnader i antal barn i skolan, personer äldre än 65 år och skillnader i geografiska förutsättningar.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen är kommunens dominerande inkomstkälla och är beroende av skattesatsens nivå och skatteunderlaget efter taxering av invånarnas inkomster.

Alla kommuner är genom inkomstutjämningen garanterade 115 % av medelskattekraften, vilket innebär att staten skjuter till mellanskillnaden i inkomstutjämningsbidrag.

Under 2019 har Hallstahammars kommun fått 195,4 mkr i inkomstutjämningsbidrag vilket är en ökning med 11,5 mkr jämfört med perioden 2018. En detaljerad förteckning över skatteintäkter och generella statsbidrag finns i not 4 och 5.

Kommunalskatten är den viktigaste inkomstkällan för kommunen och är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap. Låg skattesats innebär potential att stärka intäktsidan genom ökat skatteuttag. Hallstahammars skattesats har varit oförändrad under väldigt lång tid.

Kommunalskatt, %	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunen	21,81	21,81	21,81	21,81	21,81
Landstinget	10,88	10,88	10,88	10,88	10,88
TOTALT	32,94	32,94	32,94	32,94	32,94

För bokslutet uppgår intäkterna till 1 328,2 mkr. Skatteintäkterna uppgår till 716,5 mkr vilket motsvarar 53,9% av de totala intäkterna. Statsbidragen uppgår till 275,2 mkr vilket motsvarar 20,7% och resterande del är verksamhetsegna taxor och avgifter som uppgår till 245,6 mkr och utgör 18,5% av den kommunala finansieringen. De finansiella intäkterna uppgick till 91 mkr.

I jämförelse med föregående år så är det en ökning av intäkterna med 5,3% (68 mkr). Ökningen består i huvudsak av förändring i realiserade värden på finansiella omsättningstillgångar högre exploateringsintäkter. Verksamheternas intäkter minskar däremot från 284 mkr till 246 mkr. Minskningen av verksamheternas intäkter beror framförallt på 37 mkr mindre i bidrag från staten men även minskade intäkter från andra taxor och avgifter. Staten avslutade satsningen ökad bemanning inom vården där Hallstahammars kommun tidigare erhållit 3,8 miljoner kronor årligen i tre år. Utbetalningarna från Migrationsverket har minskat med 13,2 mkr jämfört med 2018 och även ersättningen från Arbetsförmedlingen för BEA-anställda har minskat med 2,2 mkr jämfört med 2018.

Kommunal finansiering				
	2019	2019 (%)	2018	2018 (%)
Verksamhetens intäkter	246	18,5%	284	22,5%
Skatteintäkter	716	53,9%	692	54,9%
Statsbidrag	275	20,7%	264	21,0%
Finansiella intäkter	91	6,8%	20	1,6%
Totalt	1 328	100,0%	1 260	100,0%

Övriga intäkter

Intäkter i övrigt är verksamhetsanknutna avgifter, som tas ut av brukarna för tillhandahållna tjänster samt hyror. Kommunen erhåller även riktade bidrag under året bland annat projekt som kommunen söker för innevarande år och som då inte är budgeterade.

Beträffande verksamheternas intäkter är de 38,2 mkr lägre än samma period föregående år. Den främsta anledningen är mindre intäkter till kommunen från staten.

De finansiella intäkterna blev 71,1 mkr högre än 2018 och beror framförallt på väldigt god utveckling på börserna. Värdet på pensionsportföljen har ökat med 73,0 mkr 2019. Dock har ränteintäkterna minskat med 2,7 mkr.

Kostnader

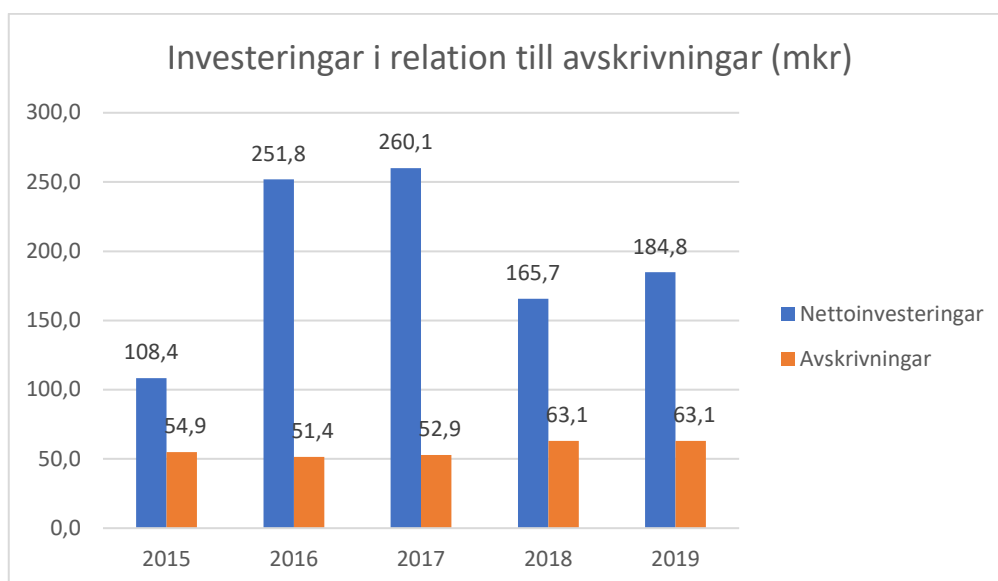
Kostnaderna för den skattefinansierade verksamheten har ökat med 10,4 mkr till - 1 216,7 mkr (2018 -1 206,3 mkr). Dock avviker kostnaderna med 26 mkr från budget vilket kan vara en varningssignal men kan även bero på oförutsedda och ej budgeterade statsbidrag.

De stora kostnadsökningarna återfinns inom de två stora nämnderna, Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden och härrör främst till personalkostnader (+10,9 mkr jämfört med 2018). Pensionskostnaderna har ökat med 5,6 mkr och beror på engångspremier på FÅPen som kom sent 2019 på 8,2 mkr. På den positiva sidan så har kostnaden för köp av huvudverksamhet minskat med 5,3 mkr.

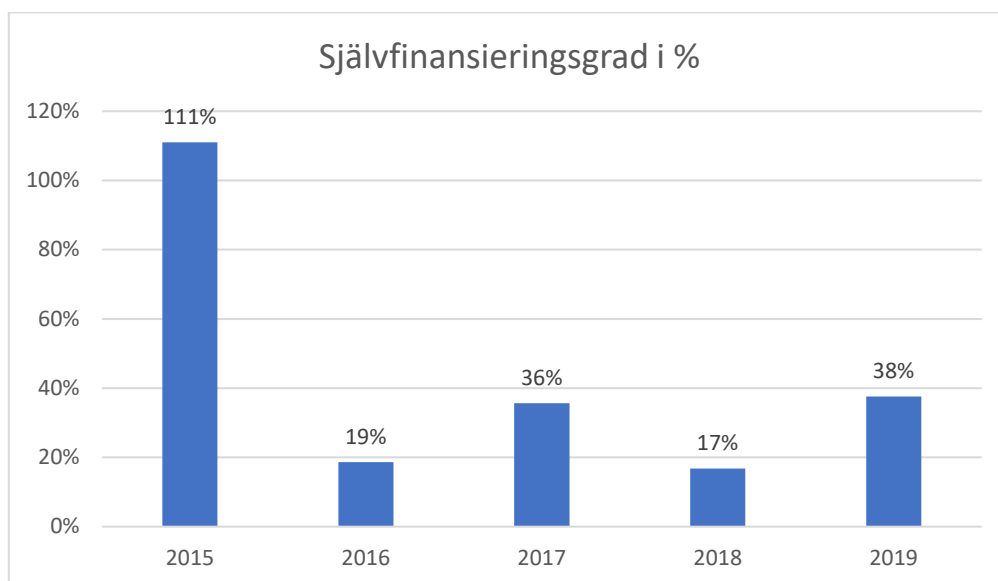
De finansiella kostnaderna ligger på 6,6 mkr vilket är 2,2 mkr lägre än 2018. Räntekostnaderna har ökat med 0,5 mkr men framförallt så gjordes ingen förlust på kommunens värdepapper 2019.

Investeringar och självfinansieringsgrad

Kommunkoncernens nettoinvesteringar omfattade 184,8 mkr, varav kommunens investeringar uppgick till 107,8 mkr exklusive exploateringen. Årets nettoinvesteringar redovisar en ökning om ca 11,5% (+19,1 mkr) mot 2018 års utfall, varav kommunens investeringar endast ökade med 3,3% (+3,5 mkr).

Självfinansieringsgraden visar hur stor del av investeringarna som kan finansieras med internt tillförda medel, Rådet för kommunal redovisning (RKR) definierar detta som kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar. Självfinansieringsgraden av investeringar uppgår till 38% för år 2019, motsvarande siffra förra året var 17%. Nettoinvesteringar har ökat med ca 19 mkr och allt annat oförändrat torde innebära att självfinansieringsgraden minskar. Ökningen av självfinansieringsgraden förklaras därför av en förbättring av årets kassaflöde främst tack vare ett bättre resultat.

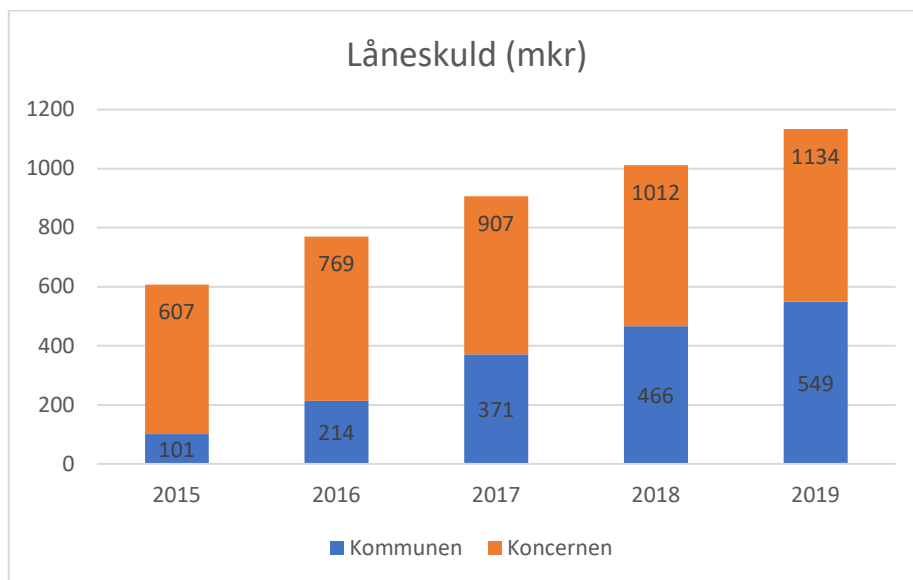
Risk och kontroll

Låneskuld

I december fattade kommunfullmäktige beslut om att sätta en låneram på 125 mkr. Totalt blev nyupplåningen 123 mkr exklusive refinansiering av gamla lån.

Under 2019 har amorteringar exklusive refinansiering gjorts för 39,7 mkr och de långfristiga fordringarna har ökat med 4,5 mkr genom utökning av lånet till Sporthallen.

Under året har kommunkoncernens långfristiga skulder ökat från 1 012 mkr 2018 till 1 134 mkr vid bokslutet 2019. Kommunen har ökat sina långfristiga skulder från 466 mkr till 549 mkr.

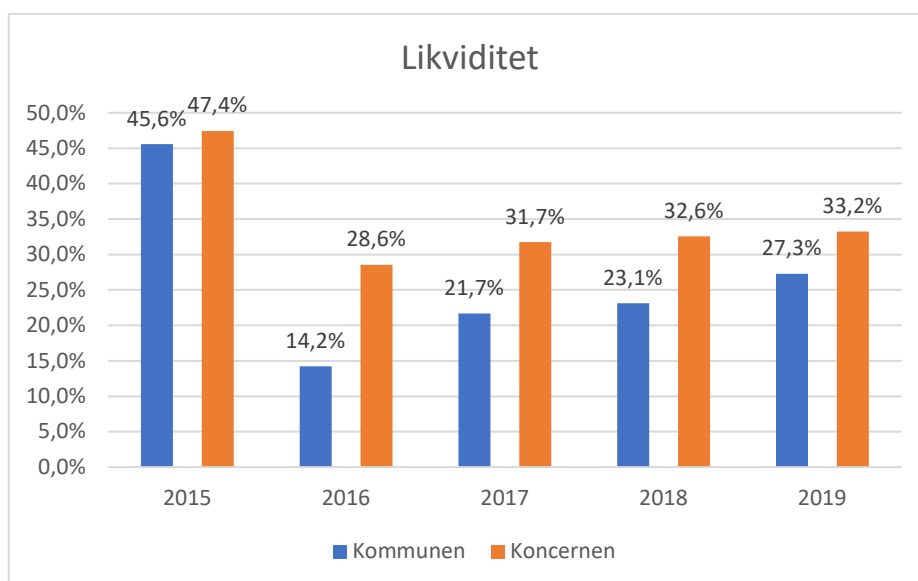
Det är viktigt att kommunen har en bra balans mellan fasta och rörliga lån för att minimera risk och för Hallstahammars del löper 242 mkr (41 %) i dagsläget med rörlig ränta.

Den genomsnittliga räntan på lånen har varit 0,45 procent, detta i jämförelse med samma period 2018 då den genomsnittliga räntan var 0,34 procent.

Fördelning räntebindningstid						
0-1 År	1-2 År	2-3 År	3-4 År	4-5 År	5-6 År	6+ År
58,50%	14,50%	13,10%	0,60%	6,00%	5,90%	1,30%

Likviditet

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likvid.

Kommunens likviditet har sen det stora fallet mellan 2015 och 2016 börjat återhämta sig. 2016 gick en stor del av kostnaden för investeringarna det året direkt mot kommunens likvida medel. 2016 investerades det för 209 mkr men lånen uppgick bara till 130 mkr. Detta tillsammans med ett blygsamt resultat 2016 gjorde att de likvida medlen minskade med 58 mkr samtidigt som de kortfristiga skulderna ökade med 52 mkr. Kommunens likvida medel har sen dess sakta börjat återhämta sig. Dock har en fortsatt hög investeringstakt gjort att lånebehovet ökat enligt tidigare avsnitt.

Kapacitet

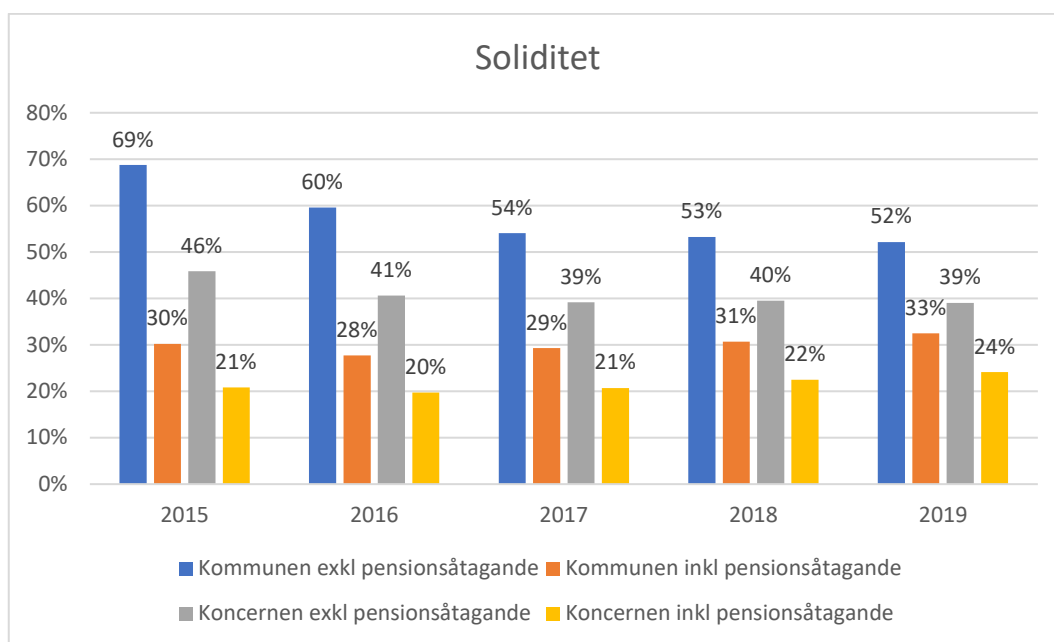
En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av det finansiella handlingsutrymmet.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel. Soliditeten redovisas både inkluderat och exkluderat den pensionsskuld som ligger utanför balansräkningen. Från och med 1998 redovisas tidigare intjänad pensionsskuld som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och enbart ny intjänad pensionsskuld bokförs som avsättning i balansräkningen.

Förändringen i detta finansiella mått är beroende av investeringstakt, nyupplåning, andra skuldförändringar samt det ekonomiska resultatet och ju högre soliditeten är desto mindre är kommunens låneskuldsandel.

Kommunkoncernens och även kommunens soliditet exklusive pensionsåtagandet har minskat för varje år. Den stora förklaringen till detta är en hög investeringstakt som finansieras via lån. Soliditeten inklusive pensionsåtagandet har blivit lite bättre och har ökat med 2%-enheter för både kommunkoncernen och kommunen.

Värdepappersplaceringar

Hallstahammars kommun hade vid utgången av 2019 ett värde på värdepappersplaceringarna på 519 mkr (446 mkr 2018). Sen 2015 har inga nya medel avsatts till placeringarna utan en försiktig bedömning ger att cirka hälften är avsättningar/köp och andra hälften är värdetillväxt. Värdepappersportföljen har nu en så stor omfattning (140% av skulden) att det kan finnas skäl till att se över finanspolicyn från 2008 som säger att all värdeökning ska återinvesteras i nya papper och fundera på om vi kan använda värdeökningen på något annat sätt.

Borgensåtaganden

När en kommun ska bedömas ur ett riskperspektiv är det viktigt att se vilka borgensåtaganden som finns.

Hallstahammars kommuns samlade borgensansvar uppgick till 697,5 mkr vid årsskiftet 2019-12-31, en ökning med 34,3 mkr sedan årsskiftet då borgenansvaret var 663,1 mkr. Ökningen av borgensåtagandena avser AB Hallstahem samt Hallstahammars kommuns andel i VAFAB Miljö. AB Hallstahem har under året genomfört stora renoveringsprojekt, bland annat stambytet på kvarteret Växthuset och ombyggnaden på Nämndemansgatan 1. Övriga borgensåtaganden har minskat eller förblivit oförändrade.

Borgensåtagandet mot AB Hallstahem utgör 83,9% av det totala borgensåtagandet (2018 82,3%).

Hallstahammars kommun är medlem i Kommuninvest och har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sveriges samtliga förpliktelser. Särskilt regressavtal finns som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna. Kommunens andel av dessa skulder är 0,2714%.

Kommunen har inte gjort några borgensförluster under året.

Pensionsförpliktelser

Kommunens skuld till arbetstagare och pensionstagare redovisas enligt blandmodellen, vilket innebär att pension som intjänats före 1998 tas upp som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensioner intjänade efter 1998 redovisas som skuld i balansräkningen. Eftersom utbetalningar sker långt fram i tiden ska skulden nuvärdesberäknas. En nuvärdesberäknad skuld blir högre ju lägre räntan är och vice versa.

Ansvarsförbindelsen för pensioner per 2019-12-31 uppgår till 333 mkr och har minskat med 14 mkr jämfört med år 2018.

Pensionsförpliktelse	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Total pensionsförpliktelse				
Avsättning inkl särskild löneskatt	16	17	17	18
Ansvarsförbindelse inkl särskild löneskatt	333	347	357	372
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	44	35	50	41
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse				
Summa samtliga pensionsförpliktelser	393	399	423	431
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	56	43	65	51
- vara överskottsmedel	3	3	4	4
Totalt kapital pensionsstiftelse				
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	519	446	519	446
Summa förvaltade pensionsmedel	576	490	584	498
Finansiering				
Återlånade medel	0	0	0	0
Konsolideringsgrad	146,6%	122,6%	138,0%	115,5%

Hallstahammars kommun har särskilda pensionsavtal tecknade hos Folksam. År 2019 uppgick kostnaden till 2,2 mkr.

Balanskrav

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader och avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Ett positivt resultat krävs för att säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar.

Kommunen ska upprätta en balanskravs utredning vid varje bokslut där huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska räknas in bland intäkterna. Vidare är huvudprincipen att realisationsförluster ska medräknas i avstämning mot balanskravet.

Om intäkterna är lägre än kostnaderna något år uppstår ett underskott som ska återställas inom de närmaste tre åren. Lagen medger att avvikelser från denna regel får ske om kommunen kan åberopa synnerliga skäl och kommunen slipper då återställningen.

Årets balanskrav

Hallstahammars kommun har ett positivt balanskravsresultat för 2019 och har haft positiva balanskravsresultat över tid så det finns inga negativa balanskravsresultat att återställa.

Balanskravsutredning (tusentals kronor)	2019	2018
=Årets resultat enligt resultaträkningen	64 071	3 836
-Samtliga realisationsvinster	0	-1 220
+Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-58 239	
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	
=Årets resultat efter balanskravsjusteringar	5 832	2 616
-Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		
+Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
=Balanskravsresultat	5 832	2 616

Väsentliga personalförhållanden

Hallstahammars kommun hade 2019-12-31 1381 medarbetare med månadsanställning. Av dessa var 1277 (92,47%) tillsvidareanställda. Kommunens personal bestod av 83,85% kvinnor och 16,15% män. Medelåldern för de tillsvidareanställda medarbetarna var 46,77 år, vilket är ungefär samma medelålder som föregående år (2017: 46,67 år).

Inom Hallstahammars kommun arbetar 84,53% av kvinnorna heltid, vilket är en ökning gentemot tidigare år (2018: 83,20%). Av männen arbetar 90,73% heltid, vilket är en sänkning gentemot tidigare år (2018: 92,00%).

Arbetsmiljö och hälsa

Fokus har under de senaste åren varit att arbeta med insatser för att sänka sjukfrånvaron. Projekt Personalförsörjningskedjan som startade den 1 april 2017, avslutades under första kvartalet 2019. Under tiden för projektet har olika insatser, på såväl individuell nivå som på gruppnivå, gjorts för att sänka sjukfrånvaron och främja hälsa. Sjukfrånvaron har under projekttidens gång också minskat. Efter projekttidens utgång har vissa insatser fortsatt att genomföras, men trots det ökade den totala sjukfrånvaron något under 2019 jämfört föregående år och uppgick vid årets slut till 6,48%, vilket är en liten ökning jämfört med 2018 då sjukfrånvaron uppgick till 6,36%.

Det är särskilt viktigt att få bukt med korttidsfrånvaron, eftersom den många gånger kan övergå till att bli långtidsfrånvaro. Stor vikt har därför lagts på individuella insatser för de medarbetare som har hög sjukfrånvaro. I det arbetet har cheferna kommunens rehabkonsult att tillgå som resurs och stödfunktion.

Sjukfrånvaron har ökat i åldersgruppen 29 år och yngre och uppgick 2019 till 6,82%, jämfört med 5,22% år 2018. Även i åldersgruppen 30-49 år har sjukfrånvaron ökat och uppgick till 6,08%, jämfört med 5,39% år 2018. I ålderskategorin 50 år och äldre, har sjukfrånvaron däremot minskat och uppgick till 6,82%, jämfört med 7,47% år 2018.

I år redovisas även kommunens frisktal, det vill säga hur hög andel medarbetare som inte har haft någon sjukfrånvaro alls under hela året. Det totala frisktalet för Hallstahammars kommun var under 2019 27,64%.

Personalredovisning	Kommunen			Koncernen
	2017	2018	2019	2019
Antal månadsanställda	1355	1406	1381	1417
varav kvinnor	1136	1170	1158	1167
varav män	219	236	223	240
varav tillsvidareanställda %	89,66%	88,69%	92,47%	
antal tillsvidareanställda	1215	1247	1277	1313
Åldersfördelning i % bland kommunens tillsvidareanställda				
0-29 år	9%	10%	8%	
30-39 år	20%	21%	22%	
40-49 år	24%	24%	24%	
50-59 år	30%	29%	30%	
60 - år	17%	16%	15%	
Medelålder bland kommunens tillsvidareanställda				
Totalt	47,19	46,67	46,77	46,80
Kvinnor	47,42	46,74	46,78	
Män	45,95	46,26	46,71	
Sysselsättningsgrader				
Heltidsanställda kvinnor i %	84,30%	83,20%	84,53%	
Deltidsanställda kvinnor i % av	15,70%	16,80%	15,47%	
Heltidsanställda män i %	91,60%	92,00%	90,73%	
Deltidsanställda män i %	8,40%	8,00%	9,27%	
Frisktal i %			27,64%	
Total sjukfrånvaro i % av arbetad tid	7,50%	6,36%	6,48%	
varav kvinnor		6,87%	6,75%	
varav män		3,66%	4,98%	
varav anställda 29 år och yngre	5,35%	5,22%	6,82%	
varav anställda mellan 30 och 49 år	6,89%	5,39%	6,08%	
varav anställda 50 år och äldre	8,39%	7,47%	6,82%	
Långtidssjukfrånvarons andel av total sjukfrånvaro		49,00%	53,08%	

Friskvård

För att förebygga sjukfrånvaro och främja hälsa, medfinansierar arbetsgivaren friskvårdsaktiviteter för medarbetare med halva kostnaden, max 1500 kronor. Möjligheten att använda bidraget har nyttjats i högre utsträckning under 2019 än tidigare år. Kostnaden för friskvårdsbidrag uppgick till 654,7 tkr, jämfört med 524,8 tkr under 2018. Friskvårdsbidragen registreras via förmånportalen Fördel Hallstahammar och i

förmånsportalen finns också erbjudanden om olika friskvårdsinsatser som medarbetare enkelt kan nyttja.

Arbetsmiljöutbildning

Under 2019 har arbetet med att utbilda chefer och skyddsombud fortsatt och under året genomfördes en arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud, enligt det koncept som centrala parter (arbetsgivarorganisationer och fackliga organisationer) har tagit fram genom Sunt Arbetsliv. Utbildningen bestod av sex utbildningstillfällen och totalt deltog 13 chefer och 12 skyddsombud i utbildningen.

Kompetensförsörjning

Hallstahammars kommuns övergripande kompetensförsörjningsplan gäller för perioden 2015 – 2019 och under hösten 2019 påbörjades ett arbete med att uppdatera och förnya planen. En av kommunens stora utmaningar framöver, är att klara kompetensförsörjningen. Rekryteringsunderlaget, dvs möjliga personer att anställa, minskar eftersom antalet personer i arbetsför ålder minskar. Samtidigt ökar antalet äldre och yngre personer i befolkningen, vilket gör att efterfrågan på välfärdstjänster ökar och alltså ökar behovet av ytterligare fler medarbetare.

Ledarutveckling

I syfte att underlätta chefsförsörjningen i framtiden, har Hallstahammars kommun vid flera tillfällen tidigare år deltagit i den ledaraspitantutbildning som anordnas av Västerås Stad. Även under 2019 deltog kommunen och denna gång med två medarbetare.

Övriga ledarutvecklingsinsatser som har genomförts under året, har varit inom områdena arbetsrätt, rekrytering och lönepolitik.

Pensionsavgångar

Personalkategori	2020	2021	2022	2023	2024
Ledningsarbete	1	4	2	3	5
Handläggararbete	1	0	0	1	0
Administratörsarbete	1	2	0	1	1
Sjuksköterska	0	1	0	1	0
Undersköterska/skötare	7	3	9	11	11
Vårdbiträde	1	2	3	2	3
Personlig assistent	0	0	0	1	0
Rehab/förebygg	1	0	0	0	0
Socialsekreterare	1	0	2	0	0
Övrig social/kurativ	0	0	1	0	0
Grundskollärare	0	1	1	2	4
Förskollärare	2	2	3	1	7
Fritidspedagog	0	1	1	0	1
Övrigt lärararbete	1	1	1	0	0
Barnskötare	3	2	1	2	3
Elevassistent	1	0	0	0	1
Övrig skola/förskola	1	0	1	0	0
Övrig fritid/kultur	0	1	1	0	0
Teknisk handläggare	0	0	0	2	0

Ingenjörer	0	0	0	0	1
Tekniker	0	1	2	1	1
Hantverkararbete	3	1	3	1	2
Köks/måltidsarbete	2	0	5	1	0
Städ/tvätt/renhållning	3	1	0	1	2
Totalt	29	23	36	31	42

Medelåldern för Hallstahammars kommuns medarbetare är 46,77 år (46,78 för kvinnor och 46,71 för män). Inom en femårsperiod kommer 161 personer, dvs närmare 13% av alla medarbetare, att uppnå 65 års ålder och är alltså potentiella medarbetare som kan välja att avgå med pension. Dessa medarbetare återfinns framför allt inom områdena vård och förskola. Förutom att ersättningsrekryteringar för dem som går i pension, behöver också ersättningsrekryteringar göras för medarbetare som slutar av andra orsaker.

Ändringar kommer dock att genomföras succesivt i pensionssystemet, vilket kan påverka hur det ser ut med pensionsavgångar framåt. Ändringarna möjliggör för medarbetare att vara yrkesverksamma längre. Fr o m 2020 införs höjda åldersgränser i pensionssystemet, vilket möjliggör för medarbetare att arbeta t o m 68 års ålder. Lägsta ålder för att ta ut allmän pension höjs också från 61 till 62 år under 2020.

Under året 2019 har totalt 30 medarbetare avgått med ålderspension. Av dessa 30 personer hade knappt hälften, 14 personer, inte uppnått 65 års ålder. En person var äldre än 65 år och hälften, 15 personer, avgick med pension vid 65 års ålder.

Pensionsavgångarna för de olika förvaltningarna har sett ut enligt följande: socialförvaltningen: 16 st, barn- och utbildningsförvaltningen: 8 st, tekniska förvaltningen: 4 st, kommunstyrelseförvaltningen: 1 st, och kultur- och fritidsförvaltningen: 1 st.

Förväntad utveckling

Beräkningar för kommunens framtida ekonomiska utveckling baseras på planerade investeringar, förväntad befolkningsutveckling samt SKR:s prognoser för utveckling av skatteunderlag och kostnader. Den nya kostnadsutjämningsmodellen är gynnsam för Hallstahammar jämfört med den tidigare.

Kommunens investeringsnivå ligger på historiskt höga nivåer p g a att vi fått den önskade befolkningstillväxten samt demografiska förändringar i olika målgrupper. Det ställer i sin tur nya krav på fler platser i förskola, skola och äldreboende. Hittills har det generellt gått att med mindre ombyggnader erbjuda barn och ungdomar platser i skola och förskolan. Det finns planer på hur den här utmaningen kan lösas framöver.

Vi behöver ta fram en resursfördelningsmodell. Den ska baseras på strukturkostnader och antalet platser inom olika områden avseende främst våra kärnverksamheter parat med särskilda politiska satsningar inom utpekade områden. Vidare behöver vi ta fram en modell för att beräkna kostnader för övergripande administration som på ett tydligare sätt följer en utvecklad verksamhet och budgetomslutning samtidigt som vi kontinuerligt arbetar med effektiviseringar. Digitaliseringen är ett sätt att få kostnaderna att plana ut samtidigt som vi kan bibehålla kvaliteten på vår service och tillgänglighet. Digitaliseringen börjar med en

översyn av samtliga processer för att se vad som går att automatisera och digitalisera, ett skagilt arbetssätt.

Utmaningarna som vi har framför oss är flera och vi arbetar långsiktigt och strategiskt för att hantera det på ett sätt där kommunen ska kunna leverera god service till våra kommuninvånare och företag.

Blickar vi framåt kommer hela den kommunala sektorn att stå inför stora utmaningar då demografin förändras med fler äldre och personer i de yngre åldrarna, samtidigt som fler kommuner redan nu visar ekonomiska underskott.

Kommunens framtida ekonomiska utmaningar ligger i att få en balans mellan investeringar och tillgängliga medel men även att få balans mellan skatter och statsbidrag och verksamheternas nettokostnader. Behovet av stora investeringar tillsammans med låga resultatmål gör att behovet att låna pengar ökar. Detta i sin tur gör det svårt att uppfylla kommunens finansiella mål med hänsyn till soliditet och egen finansiering av investeringarna. Amorteringar görs varje år men då lånebehovet fortfarande är större så ökar ändå kommunens skulder. Hallstahammars kommun har bra utveckling på kommunens värdepapper men behöver en plan för att kunna använda dessa medel på ett bra och hållbart sätt.

Demografin och integreringen av nyanlända kommer att ställa stora krav på att anpassa verksamheterna framöver. Kommunen måste arbeta med lösningar inom både skola och vård och omsorg då elevkullarnas storlek ökar samtidigt som kommunen får en åldrande befolkning. En framgångsfaktor är att få fler att utbilda sig till bristyrkena inom välfärden och att få fler i egen försörjning. Här är kompetensförsörjningsstrategin med handlingsplaner ett viktigt instrument för att nå framgång.

Arbetsförmedlingens omstrukturering påverkar kommunen direkt i form av ökade kostnader för försörjningsstöd. Kommunen tvingas ikläda sig ett större ansvar för arbetsmarknadspolitiken vilket är kostnadsdrivande för kommunen och socialnämnden. Det planerade systemet inom ramen för Kundval Rusta och Matcha (KROM) är i dagsläget mycket svåröverskådligt. Kommunens insatser för arbetssökande, arbetsförberedande och personer i behov av sysselsättning och studier behöver förändras och utökas för att ännu bättre matcha den statliga styrningen för att inte leda till kostnadsövertalning från stat till kommun.

Om kommunen även framöver ska få önskad befolkningstillväxt behöver vi vara offensiva med att få fram detaljplaner för främst bostadsbyggande. Samhällsbyggnadsenheten är numera fullt bemannade vilket ger oss bra förutsättningar inom det här området framöver.

Vi ska under den kommande perioden ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram. Hallstahem har tagit fram en strategi för bostadsbyggande som bygger på just bostadsförsörjningsprogrammet. Det är med stor glädje vi noterar att det finns fler aktörer på marknaden som vill bygga flerbostadshus i Hallstahammar.

Kommunikationer och pendlingsmöjligheter kommer även i fortsättningen att vara en viktig framtidsfråga om kommunen ska få fortsatt positiv befolkningstillväxt. Det gäller främst kommunikationer till och från Västerås/Stockholm. Allt tyder på att de problem som Tåg I Bergslagen brottas med kommer att rätta till sig den kommande perioden. Vi har

många av våra kommuninvånare som pendlar dagligen över kommungränsen för att arbeta eller studera.

Samverkan är ytterligare ett område som kan utvecklas i syfte att plana ut framtida kostnadsökningar. Bygg och miljö startade en samverkan under 2019 med kommuner i norra länsdelarna avseende alkohol och tobak.

Vi har en avsiktsförklaring där vi utreder eventuell samverkan inom VA tillsammans med Mälarenergi AB och Surahammars kommun. Den här frågan kommer i ett avgörande skede under försommaren eller tidig höst. VA-taxan kommer troligtvis att behöva höjas även framöver för att säkerställa den här viktiga infrastrukturen.

Vi har också en underhållsskuld på våra fastigheter. En strategi behöver tas fram för hur vi kan åtgärda även den här delen. Tekniska nämnden och förvaltningen arbetar f n med detta.

Driftredovisning

Kommunens driftredovisning beskriver hur nämnder och styrelser under året har hanterat de medel man fått för att utföra sina uppdrag och är en viktig del i den finansiella kontrollen. En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunens styrelse och nämnder klarar av att bedriva sin verksamhet inom givna ramar.

Per Verksamhet	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Politisk verksamhet					
Intäkter	1 186	434	-752	2 107	2 668
Kostnader	-18 117	-13 737	4 380	-17 936	-18 190
Nettokostnader	-16 931	-13 303	3 628	-15 830	-15 522
Infrastruktur, skydd mm					
Intäkter	27 554	41 484	13 930	27 204	25 849
Kostnader	-78 198	-88 274	-10 076	-77 139	-73 402
Nettokostnader	-50 644	-46 790	3 854	-49 935	-47 553
Fritid och kultur					
Intäkter	5 752	6 486	734	6 969	5 409
Kostnader	-45 495	-45 018	477	-43 315	-39 897
Nettokostnader	-39 743	-38 532	1 211	-36 346	-34 488
Pedagogisk verksamhet					
Intäkter	54 357	54 972	615	59 081	54 739
Kostnader	-431 319	-435 065	-3 746	-426 685	-407 732
Nettokostnader	-376 962	-380 093	-3 131	-367 604	-352 993
Vård och omsorg					
Intäkter	68 545	74 238	5 693	79 068	78 090
Kostnader	-469 721	-475 294	-5 573	-472 488	-443 087
Nettokostnader	-401 176	-401 056	120	-393 419	-364 997
Särskilt riktade insatser					
Intäkter	31 801	33 215	1 414	60 385	71 456
Kostnader	-37 641	-31 553	6 088	-57 046	-74 016
Nettokostnader	-5 840	1 662	7 502	3 339	-2 560
Affärsverksamhet					
Intäkter	52 685	50 968	-1 717	52 996	51 412
Kostnader	-63 480	-68 398	-4 918	-65 531	-63 039
Nettokostnader	-10 795	-17 430	-6 635	-12 535	-11 627
Gemensamma verksamheter					
Intäkter	192 556	138 248	-54 308	177 682	146 092
Kostnader	-281 796	-254 599	27 197	-280 689	-213 543
Nettokostnader	-89 240	-116 351	-27 111	-103 007	-67 451
Totalt	-991 331	-1 011 893	-20 562	-975 336	-897 191

Per nämnd	Budget 2019	Bokslut 2019	Budgetavvikelse 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Kommunstyrelsen					
Intäkter	16 512	24 051	7 539	17 941	14 490
Kostnader	-102 261	-112 205	-9 944	-95 999	-89 152
Nettokostnader	-85 749	-88 154	-2 405	-78 058	-74 662
Teknisk nämnd					
Intäkter	171 002	174 876	3 874	170 146	145 240
Kostnader	-207 496	-210 498	-3 002	-206 805	-182 553
Nettokostnader	-36 494	-35 622	872	-36 660	-37 314
Bygg och miljönämnd					
Intäkter	5 116	6 927	1 811	4 853	5 242
Kostnader	-14 140	-14 061	79	-12 097	-13 785
Nettokostnader	-9 024	-7 135	1 889	-7 244	-8 543
Barn och utbildningsnämnd					
Intäkter	52 930	51 977	-953	54 254	53 428
Kostnader	-446 553	-447 299	-746	-438 760	-421 904
Nettokostnader	-393 623	-395 322	-1 699	-384 505	-368 476
Socialnämnd					
Intäkter	103 501	112 630	9 129	147 755	153 626
Kostnader	-535 766	-534 261	1 505	-557 311	-539 882
Nettokostnader	-432 265	-421 630	10 635	-409 556	-386 255
Kultur och fritidsnämnd					
Intäkter	12 092	12 932	840	14 482	14 010
Kostnader	-53 521	-54 179	-658	-55 915	-54 267
Nettokostnader	-41 429	-41 247	182	-41 432	-40 257
Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd					
Intäkter	0	0	0	821	2 633
Kostnader	-2 050	-2 460	-410	-2 872	-4 410
Nettokostnader	-2 050	-2 460	-410	-2 051	-1 777
Revision					
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-800	-764	36	-708	-714
Nettokostnader	-800	-764	36	-708	-714
Valnämnd					
Intäkter	0	380	380	328	0
Kostnader	-75	-550	-475	-803	-41
Nettokostnader	-75	-170	-95	-475	-41
Mälardalens Brand och Räddningsförbund					
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-8 810	-9 321	-511	-8 913	-8 472
Nettokostnader	-8 810	-9 321	-511	-8 913	-8 472
Finansförvaltning					
Intäkter	73 283	16 272	-57 011	54 912	47 046
Pensioner	-14 295	-20 158	-5 863	-13 256	-15 944
Kostnader	-40 000	-6 183	33 817	-47 390	-1 784
Nettokostnader	18 988	-10 068	-29 056	-5 734	29 318
Totalt	-991 331	-1 011 893	-20 562	-975 336	-897 191
Totalt exklusive finansförvaltning	-1 010 319	-1 001 825	8 494	-969 601	-926 509

Kommunstyrelsen

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	17 941	16 512	24 051	7 539
Kostnader	-95 999	-102 261	-112 205	-9 944
Nettokostnader	-78 058	-85 749	-88 154	-2 405

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Förvaltning och Politik	-40 637	-52 532	-49 914	2 618
IT-verksamhet	-14 197	-11 126	-14 936	-3 810
Bidrag till organisationer och föreningar	-1 435	-3 289	-3 874	-585
Kollektivtrafik	-20 634	-17 647	-24 862	-7 215
Stadsnät	-1 155	-1 155	5 431	6 586
Nettokostnader	-78 058	-85 749	-88 154	-2 405

Kommunstyrelsen uppvisar ett resultat för 2019 på -2 405 tkr. Vilket är ett bättre utfall än vad som befarades vid senaste delårsprognosen då det prognostiserade resultatet var -6 077 tkr. Den stora skillnaden mellan delårsprognosen och slutligt utfall beror på intäkter från stadsnätet som tidigare intäktsfördes i takt med kostnaderna men enligt ett förtydligande från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) om hur denna typ av intäkter ska redovisas gör att intäkterna nu ska intäktsföras direkt. Detta gör att vi får ett överskott på stadsnätssatsningen på 6 586 tkr.

Till budget 2019 tillfördes förutom lönekomensation 595 tkr för indexuppräknings för kollektivtrafiken, 150 tkr för GDPR Systemstöd, 500 tkr i Utvecklingsmedel. Till detta så fick kommunstyrelsen ett sparbetning på totalt 556 tkr, varav 376 tkr var effektiviseringskrav, 150 tkr för att finansiera bemanningen och 30 tkr för att täcka Benify. Hela sparbetning har tagits från kommunstyrelsens interna förvaltning och politik. 2019 växte även förvaltningen med två enheter, samhällsbyggnads-enheten och bemanningen. Samhällsbyggnadsenheten kom från den tekniska förvaltningen med en budgetram på 4 922 tkr och bemanningen hade enligt beslut en budget på 3 900 tkr. För att finansiera bemanningen fördelades dessa 150 tkr jämnt över alla enheter utifrån antal personer så samhällsbyggnadsenhetens slutliga ram hamnade på 4 898 tkr. För att nå besparingskravet på 376 tkr så togs 110 tkr från kommunstyrelseförvaltningens utvecklingsmedel, 90 tkr från näringslivsenheten för bidrag till företag/föreningar, 100 tkr från kopieringskostnaderna, 60 tkr från portokostnaderna och de sista 16 tkr fördelades på diverse småposter. Till slut hamnade kommunstyrelsens budgetram på 85 749 tkr.

Kollektivtrafiken slutar på -7 215 tkr och detta beror framförallt på ökande kostnader för drivmedel till bussarna. Detta justeras varje månad genom en indexuppräknings. Historiskt har detta index varit runt 3 % per år till men har nu ökat till 13-14 % för 2019. I detta

underskott ligger också Näslundsbussen med ca 1 000 tkr per år men framförallt är det skillnaderna mellan indexuppräknning och budgettillskott som skapar underskottet.

IT-verksamheten redovisar ett underskott på -3 810 tkr. Kostnaden för IT-verksamheten har ökat i takt med större krav inom verksamheterna på digitala/ uppkopplade verktyg men även i takt med att kommunens olika verksamheter växer med mer personal, mer lokaler och så vidare. Utrymmet i budgeten har dock inte förändrats nämnvärt sen 2014. Förändrade kostnadsmodeller har också påverkat som exempel kan Officelicenserna nämnas där kommunen tidigare köpte en klump med licenser för en engångssumma där nu enda alternativet som erbjuds kommunen är en prenumerationstjänst där det istället för engångssumma är en fast månadskostnad per användare. Fördelarna med denna kostnadsmodell är dock att kommunen alltid har den senaste versionen av Officefamiljen. Underskottet inkluderar även kommunövergripande IT-verktyg, exempelvis ekonomi- och lönesystem, som visar en avvikelse på -500 tkr som främst beror på indexuppräknningar och andra kostnadsökningar.

Den interna förvaltningen och den politiska verksamheten ger på totalen ett överskott på 2 618 tkr. Av dessa är 1 000 tkr införande av e-arkiv som ännu inte påbörjats. Näringslivsenheten visar ett överskott på 400 tkr och det gäller framförallt marknadsföring och turisminformation. Under 2019 har även en tjänst varit vakant, detta har gett ett överskott på 1 000 tkr.

Socialnämnden

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	147 755	103 501	112 630	9 129
Kostnader	-557 311	-535 766	-534 261	1 505
Nettokostnader	-409 556	-432 265	-421 630	10 635

Ovanstående tabell visar det aggregerade resultatet för Socialnämnden 2019 och den nedanstående tabellen det aggregerade resultatet per område.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Förv övergripande	-16 123	-17 749	-11 668	6 081
ÄO särskilda boenden	-209 371	-156 835	-154 274	2 561
ÄO Hemtjänsten	0	-68 742	-68 626	116
Arbete o Utbildning	-15 174	-16 603	-16 168	435
LSS	-114 552	-113 587	-113 411	176
IFO	-54 336	-58 749	-57 483	1 266
Nettokostnader	-409 556	-432 265	-421 630	10 635

Område Övergripande redovisar ett överskott på 6 081 tkr vilket är ca 34% av områdets budget. Överskottet består av reserverade medel för Trygghetsboende (1000 tkr), reserverade medel för avskaffning av delade turer (1200 tkr), inköpsstopp av inventarier gällande 2019 (500 tkr). Statsbidrag om ca 1 mkr gällande äldreomsorgen har kommit in och redovisas här. Vakanshållna tjänster på administrativ nivå under större del av året än beräknat bidrar till resterande överskottet.

Områden ÄO särskilda boenden redovisar ett överskott om 2 561 tkr vilket är 1,6% av områdets totala budget. Strandgården överskrider budgeten med ca -1149 tkr till följd av förstärkningar nattetid samt på gruppboendet. Lövåsen redovisar ett mindre underskott på ca -113tkr även där på förstärkningar på gruppboendet. Övriga enheter redovisar överskott. Måltidsverksamhetens resultat blev ett överskott på 1 235 tkr. Försäljningen på Äppelparkens restaurang blev högre än budgeterad samtidigt som livsmedelskostnaderna blev lägre än förväntad. Äppelparken redovisar ett överskott på ca 2330 mkr där övervägande förklaringen är vakanshållna tjänster.

Områden ÄO Hemtjänsten redovisar ett överskott om 116 tkr vilket är 0,2% av områdets budget. Underskottet på personalkostnader minskar mot slutet av året och stannar på -360 tkr. Resultatet totalt sett blev ändå en positiv avvikelse tack vare högre Service och Omvårdnadsavgifter samt intäkter för kostersättning.

Område Arbete och utbildning redovisar ett överskott om 435 tkr, vilket motsvarar 2,6 % av områdets totala budget. Området påverkas starkt av Arbetsförmedlingens neddragningar. De förändrade eller helt borttagna statsbidragen/individstöden inom arbetsmarknadsområdet möjliggör långsiktighet och försvårar individperspektivet.

Jobbcentrum lyckas detta till trots även fortsättningsvis väl med sitt uppdrag att få ut fler personer i aktiv sysselsättning. Arbetet med att förbereda införandet av KIVO metoden för en förbättrad personalförsörjning inom vården och omsorgen är startad. Summariskt så är deltagarnas resa mot egenförsörjning i dagsläget längre än tidigare och kantad av mer utmaningar. Efterfrågan på vuxenutbildning ökar och redovisar stort underskott men balanseras delvis av statsbidrag för yrkesutbildning.

Område LSS redovisar ett överskott om 176 tkr, vilket motsvarar 0,2% av områdets totala budget. Dubbelbemanning, extrainsatt personal vid behov samt övertidskostnader på grund av att det är svårt att hitta vikarier har resulterat i en obalans gentemot budget. Även prisökningar för de köpta platserna har genererat ett underskott. Tidigare under året såg vi en betydande minskning av intäkter inom personlig assistans, detta har dock delvis rätat ut sig under hösten. Till följd av ökade personalkostnader har vi också kunnat återsöka mer medel från Migrationsverket vilket har ökat på intäkterna mer än vad vi trodde vid delåret. Underskotten har också balanserats upp av tillfälliga vakanser, där detta är möjligt, och av 2 st avslutade placeringar inom Socialpsykiatrin.

Område IFO redovisar ett överskott om 1 266 tkr för 2019, vilket motsvarar 2,2% av områdets totala budget. Det finns fortfarande stora underskott inom IFO så som otillräcklig budget för befintliga tjänster på myndighet Barn och Familj, för familjehemsvård Barn och Familj, för all institutionsvård samt kvinnojour. Anledningen är framförallt ökade volymer de senaste åren. Trots volymökningarna har kostnaderna för framförallt familjehemsvård BoU och placeringar våld i nära relation minskat tack vare ett medvetet arbete med hemmaplanslösningar. Kostnaderna för missbruksvården har legat högre än förväntat men efter en noggrann översyn under hösten 2019 har trenden vänt och kostnaderna sjunker. Försörjningsstödet ligger kvar på fortsatt låga nivåer men har avstannat i minskningen framförallt på grund av förändringar inom det arbetsmarknadspolitiska området. Underskotten balanseras 2019 främst upp av engångsvisa statsbidrag för 2017 års flyktingmottagande, mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och statsbidrag för stärkt bemanning Barn o Familj samt vakanser inom personalgrupperna. Utan dessa statliga medel skulle IFO haft ett underskott på ca -6 100 tkr.

Barn- och utbildningsnämnden

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	52 978	52 930	51 362	-1 568
Kostnader	-437 483	-446 553	-446 683	-130
Nettokostnader	-384 505	-393 623	-395 321	-1 698

Årets resultat för barn- och utbildningsnämnden är negativt och redovisar ett underskott med - 1 698 tkr. Intäkterna är lägre och beror till största del på minskade statsbidrag i grundskolan och förlorade intäkter från Migrationsverket för färre asylsökande elever i gymnasieskolan.

Förvaltningens kostnader redovisar ett underskott på 130 tkr, men varierar stort mellan olika verksamheter. I grundskolan är det personalkostnader som är den största orsaken till underskott medan gymnasieskolans kostnader för köpta platser redovisar överskott.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Grundskola	-154 223	-156 702	-160 415	-3 713
Gymnasiet	-72 292	-77 684	-75 492	2 192
Grundsärskola	-9 518	-9 072	-9 138	-66
F-klass/Fritids	-25 495	-25 872	-26 441	-569
Förskola	-101 186	-101 330	-101 842	-512
Övergripande	-21 791	-22 963	-21 993	970
Nettokostnader	-384 505	-393 623	-395 321	-1 698

Grundskolan är den verksamhet som redovisar störst underskott där personalkostnader är den stora utmaningen. Årets löneökning blev betydligt högre (2,7%) än vad som kompenserats för i ram (2,2%). Sjukfrånvaron, då främst den korta fortsätter att kosta och konkurrensen om utbildade lärare är stor, vilket blir lönedrivande. Allt fler elever har behov av särskilt stöd, vilket de också enligt lag har rätt till. Insatser har varit nödvändiga på skolorna vilket syns i ekonomin. Under året har en ny verksamhet för elever med autism startat utan tillskott i budget, men nödvändigt för att klara dessa elevers skolgång. Under hösten finns 53 fler inskrivna elever på skolorna än budgeterade platser, vilket har försvårat arbetet med att verkställa den handlingsplan som togs fram under våren för att minska personalkostnaderna. Vid uppföljningen i mars såg personalkostnaderna ut att hamna på ett förödande underskott om inget gjordes. Flera skolor gjorde då tuffa neddragningar som gett positiv effekt på ekonomin men som redan då räknades in i årsprognosen. I utfallet ingår också Måltidsenheten som visar underskott på personalkostnader med ca - 500 tkr. Intäkterna för grundskolan redovisar ett underskott på 1 480 tkr och beror på att statsbidraget för Lågstadiesatsningen utan förvarning minskades från höstterminen.

Skolorna har inte klarat budgeten för övriga kostnader men lägre kostnader för köpta platser och lägre hyra för Tunboskolans nybyggnad då den försenades något räddar dessa kostnader.

Gymnasieskolan redovisar ett positivt överskott mot budget med 2 192 tkr. Kostnaden för köpta platser, särskilt stöd och skolskjutsar blev lägre än budgeterat. Under året har gymnasieskolan köpt 15 färre platser samtidigt som kostnaden per köpt plats blev lägre. Minskningen av antalet elever beror på att antalet asylsökande elever kraftigt minskat under året, men även då ett aktivt arbete sker mot skolorna. Gymnasieskolan bygger sin prislista på Västerås stads priser. Beräknad kostnadsökning per köpt plats var budgeterad till 4%, men när detaljbudgeten togs fram för år 2019 blev den verkliga ökningen 3,6%. Det är alltid en osäkerhet vad kostnad per köpt plats blir på höstterminen då den beror på elevernas val av program. Gymnasieskolan har budgeterat särskilt stöd för 5 elever. År 2019 hade 3 elever behov av särskilt stöd. Kostnaden för skolskjutsar blev lägre på grund av färre elever. Även intäkterna blev lägre än budgeterat. Antalet asylsökande elever har minskat kraftigt under året och därmed statsbidragen från Migrationsverket. Orsaken är att elever har blivit folkbokförda i kommunen alternativt flyttat eller slutat skolan.

Prognosen för grundsärskolans personalkostnader pekade på underskott med ca 500 tkr vid uppföljningen i mars. Åtgärder sattes in som tillsammans med att elevantalet av träningsskoleelever minskade under hösten har bidragit till att grundsärskolan så när som på - 66 tkr klarat sin budget. Behovet av platser skiftar mellan åren och det krävs ständigt god planering för att nå kostnadseffektivitet. Under hösten startade en ny fritidshemsavdelning, Grodan för barn inskrivna på grundsärskolan. Avdelningen finansierades genom omfördelning av resurser.

Förskoleklass och fritids redovisar ett underskott på -569 tkr, som avser personalkostnader. Förskollärare men också barnskötare fick en extra satsning på lönen som inte finns kompenserad i barn- och utbildningsnämndens ram 2019. I mars såg prognosen ut att hamna på ett större underskott, ca -1mkr. Vikariekostnader för främst korttidsfrånvaron vid sjukdom och extra insatta resurser har också kostat på. Under hösten har försiktighet och noga planering av vikarietillsättning lindrat underskottet. Föräldraavgifterna gällande fritidshem visar överskott med ca 400 tkr där inkomstjämförelsen är en bidragande orsak. Köpta platser har varit något färre än budgeterat och ger ett överskott med ca 200 tkr.

Vid uppföljning i mars pekade förskolans befarade underskott att hamna på ca -1 700 tkr. Under våren tillkom 13 köpta platser i annan kommun. Barn som flyttat till Hallstahammar önskade behålla sin plats i tidigare hemkommun. Även Ekot har haft fler inskrivna barn under året och beviljats medel för särskilt stöd vilket inte var möjligt att budgetera. Köpta platser i andra kommuner och enskilda utförare redovisar ett underskott med - 2 600 tkr vid årets slut. Statistik visar att barnantalet i förskolan var 21 färre än budgeterat för helår i den kommunala verksamheten. Under våren har det varit överinskrivningar, men i augusti gick en stor årskull vidare till förskoleklass vilket inneburit tomma platser under hösten. Trycket på förskoleplatser varierar stort mellan vår och höst vilket upplevs problematiskt att hantera, främst ur personalsynpunkt. Förskolans utmaning är att ständigt anpassa sig efter variationer vår/höst, planera barngruppernas storlek, erbjuda plats på önskat datum och att vara kostnadseffektiva. Förskolan arbetade fram en handlingsplan under våren som innebar neddragningar där det var möjligt för att lindra underskottet på köpta platser. Planen gav effekt och vid årets slut visar personalkostnader ett överskott med ca 1 400 tkr trots extra lönesatsningar för förskollärare och barnskötare som inte kompenserats i ram. Även i förskolan har vikariekostnader för främst korttidsfrånvaron vid sjukdom och extra

insatta resurser för barn i behov av stöd belastat ekonomin hårt. Intäkterna redovisar överskott och innehåller till största del statsbidrag och föräldraavgifter.

Planering av platser är en stor utmaning som påverkas av osäkra faktorer. Hur många barn föds? hur många flyttar in/ut? och hur många väljer fristående förskola? I förskolans resultat ingår också Måltidsenheten som redovisar överskott med 153 tkr.

Under övrigt ingår administration, ledning, arbetsmarknadsåtgärder och politisk verksamhet. Resultatet är positivt och avser personalkostnader trots extra lönesatsning för ledare. Politisk verksamhet och arbetsmarknadsåtgärder innefattar arvoden, personliga tjänster och anslag för avgångsvederlag och avvecklingskostnader som redovisar överskott med ca 400 tkr. Resterande överskott avser ledning och administration där sjukfrånvaro inte täckts upp under året.

Tekniska nämnden

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	131 341	133 915	139 972	6 057
Kostnader	-165 228	-170 409	-175 482	-5 073
Nettokostnader	-33 887	-36 494	-35 510	984

Tekniska förvaltningens nettoram uppgår till 36 494 tkr. År 2019 redovisar förvaltningen ett överskott om 984 tkr. Ett resultat som överträffar förväntningarna vid delårsbokslutet per augusti. Stora avvikelser påträffas däremot gällande förvaltningens intäkter respektive kostnader. Dessa förklaras i huvudsak av försäljning av exploateringsstomter samt försäljning av tomträtter. Enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska exploateringsintäkter till följd av försäljning redovisas i driftredovisningen, beträffande försäljning av tomträtter gäller samma sak. Hänsyn till LKBR har tagits varpå konsekvensen i driftutfallets intäktssida blir en ökad intäkt om ca 5 362 tkr. På kostnadssidan däremot ska exploateringsstillgångar skrivas av då de är sålda och gällande tomträtterna ska del av tillgången som rör tomträtten skrivas ned. Effekten på kostnadssidan blir därför en ökad kostnad om ca 4 770 tkr. Ytterligare en bidragande faktor till överskottet på intäktssidan är stora avverkningsintäkter på skogsverksamheten som överträffar budgeten med ca 800 tkr.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
TN övergripande inkl politisk vht	-2 614	-4 010	-2 560	1 450
Gata/Park avdelningen	-29 648	-29 610	-29 395	215
Städavdelning	660	0	452	452
Fastighetsavdelningen	-2 284	-2 874	-4 007	-1 133
Nettokostnader	-33 887	-36 494	-35 510	984

TN övergripande inkl. politisk verksamhet

I resultatområdet ingår förvaltningens stab samt den politiska verksamheten. Resultatområdet redovisar ett överskott om 1 450 tkr, som är högre än det som förväntades vid tertial 2. Det förväntade överskottet då grundades på högre intäkter på mätverksamheten, förutsatt att nämndens buffertbelopp för oförutsedda utgifter inte nyttjades samt lägre personalkostnader till följd av föräldradedighet. Vid bokslut konstateras att dessa prognostiserade avvikelser inträffades dock underskattades effekten i prognosen.

Gata/Parkavdelning

I Gata/Parkavdelningen utöver gatu- och parkförvaltning ingår även markförvaltningen och administration. Avdelningen redovisar ett överskott om ca 215 tkr.

Administrationen redovisar ett överskott om ca 650 tkr vilket förklaras huvudsakligen av lägre personalkostnader pga. dels delad administrativ tjänst samt vakant Gata/Park chef.

Gator och vägar redovisar ett underskott på ca 1,1 MSEK, där underskott återfinns bl.a. under kapitalkostnader, reparationskostnader på maskiner, vinterväghållning trots en mild avslutning på året samt belysningskostnader.

Centralförrådet redovisar ett underskott på 320 tkr till följd av dyrare kostnader till följd av inhyrd personal på verkstaden samt underskott på verksamhet miljöåtervinning där avtalet måste ses över. HVO-tanken är igång och kostnaden har fördelats ut under 2019.

Parkförvaltningen redovisar ett smärre överskott på ca 90 tkr (99% förbrukad).

Markförvaltningens resultat är ett överskott om ca 880 tkr som förklaras av höga avverkningsintäkter samt reavinst av försäljning av tomträtter.

Städavdelning

Städavdelningen redovisar ett överskott om ca 452 tkr. Avdelningens nettoram är 0 kronor då verksamhetens kostnader ska balanseras av intäkter. Överskottet förklaras i huvudsak av högre intäkter till följd av ej budgeterade extra uppdrag som härrör från exempelvis flyttstädningar, mindre saneringar med mera. Förnyelse av delar av maskinparken har genomförts i högre grad än planerat, detta har dock balanserats av lägre personalkostnader.

Fastighetsavdelning

Fastighetsavdelningens redovisar ett planerat underskott om 1 133 tkr. Under året har omprioriteringar i de planerade arbeten varit nödvändigt för att inrymma det akuta arbetet på Nibbleskolans matsaltak.

Under året har arbetet med energideklarationer och radon genomförts notera att dessa arbeten är löpande driftkostnader med viss intervall. Sedan har arbeten på Nibbleskolans källare, Strömsholmsskolans kök samt Tunboskolans tak i anslutning till tillbyggnaden genomförts.

Sammantaget redovisar projektuppföljningen ett underskott om ca 860 tkr. Återstående förklaras av högre elkostnader.

VA-verksamheten

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	36 934	37 087	34 554	-2 533
Kostnader	-34 972	-37 087	-34 666	2 421
Nettokostnader	1 962	0	-112	-112

VA-verksamheten har en s.k. nollbudget dvs. att verksamhetens kostnader ska balanseras av deras intäkter. VA-verksamheten redovisar ett smärre underskott om 112 tkr däremot påträffas stora avvikelser beträffande intäkterna och kostnaderna. Dessa avvikelser förklaras i huvudsak av förändring av interna intäkter/kostnader gällande investeringsarbeten s.k. fördelningsintäkter. Budgeten bygger på att nedlagd arbetstid på investeringsprojekt kostnadsförs på investeringsredovisningen och motsvarande intäkt redovisas på driftredovisningen samtidigt som hela personalkostnaden redovisas på driftredovisningen. Enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) får endast faktiska personalkostnader belasta investeringsredovisningen. Hänsyn till LKBR har tagits varpå konsekvensen i driftsutfallet blir att både lägre fördelningsintäkter och lägre personalkostnader redovisas. Effekten av detta uppgår till ca 2,2 MSEK.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Administration VA-vht	0	-2 527	-1 846	681
VA-verken	-11 752	-12 546	-12 292	254
VA-ledningsnät	13 715	15 073	14 027	-1 046
Nettokostnader	1 962	0	-112	-112

Administration VA-verksamheten

Resultatområdet är nytt för i år och innefattar ledning, administration samt VA-utredning. Området redovisar ett överskott om 681 tkr. Avvikelsen förklaras av lägre personalkostnader till följd av delad administrativtjänst samt att utredningsingenjörstjänsten var vakant i början på året. Ytterligare en bidragande orsak till överskottet är lägre konsultkostnader där utredningar samt digitalisering av analoga planeringsmaterial har genomförts dock med egen personal.

VA-verken

VA-verken redovisar ett överskott om 254 tkr. Utfallet är något bättre än prognosen vid tertial 2 som pekade på en budget i balans. Bedömningen då baserades på högre elkostnader som skulle balanseras av lägre personalkostnader vilket bekräftas av bokslutsresultatet. Den positiva avvikelsen totalt sett förklaras därför av en ökning av intäkterna där slambehandlingsdebiteringen står för i princip hela överskottet.

VA-ledningsnät

VA-ledningsnätet redovisar ett underskott om ca 1 046 tkr. Resultatet är klart sämre än prognosen. Då bedömdes ett överskott som baserades på lägre personalkostnader.

Intäkterna redovisar ett underskott om 2,8 MSEK varav 2,2 MSEK härrör från hantering av interna poster enligt gällande LKBR något som också påverkar personalkostnaderna. Resterande 600 tkr förklaras av lägre brukningsavgifter där majoriteten av kollektivet har sin årliga avläsning under kvartal 4. Personalkostnaderna redovisar ett överskott ca 3 250 tkr där 2,2 MSEK förklaras som tidigare nämnt av hantering av interna poster. Tillkommande överskott förklaras av vakanser delar av året, deltidsarbeten samt lägre utfall på beredskap och övertid. Där de 2 första posterna beaktades i prognosarbetet dock försiktigare. Vakanserna har medfört att behovet av inhyrd personal har ökat och kostnaden för just detta uppgår till 630 tkr. Underskott påträffas också under kapitalkostnader om ca 640 tkr pga. ändrad hantering. Återstående underskott om 230 tkr redovisas under fordonskostnader som förklaras av både högre drivmedelskostnader men också skadegörelse i samband med inbrott på förrådet.

Hela VA-verksamheten

VA-verksamhetens underskott innebär att VA-verksamhetens resultatutjämningsfond minskar från ett överskott på ca 2,3 MSEK till ett överskott på ca 2,2 MSEK. Arbetet med digital avläsning påbörjas under 2020 vilket minskar osäkerheten på brukningsavgifterna där avläsning sker idag en gång per år.

Kommunen har haft låga anslutningsavgifter under en lång period vilket innebär att dessa inte har kunnat finansiera de periodiserade anläggningskostnaderna. Dessa har därför finansierats av brukningsavgifterna. Under de senaste åren har anslutningsavgifterna höjts och framtida höjningar väntas tills dessa kan bära anläggningskostnaden. Detta görs enligt *Svenskt Vattens* föreskrifter och i syfte att ha en mer rättvist fördelad taxa mellan nuvarande och nya abonnenter. Detta torde över tid innebära att brukningsavgifterna kan komma att revideras nedåt i samband med att de periodiserade anläggningskostnaderna fasas ut.

Bygg och miljönämnden

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	4 853	5 116	6 927	1 811
Kostnader	-12 097	-14 140	-14 061	79
Nettokostnader	-7 244	-9 024	-7 135	1 889

Bygg- och miljöförvaltningen redovisar ett överskott om ca 1,9 MSEK. Utfallet är betydligt bättre än prognosen vid delår 2 och något bättre än prognosen vid oktober. Avvikelsen mot tidigare prognoser förklaras i huvudsak av högre intäkter. Förbättringen på intäktssidan förklaras i huvudsak av högre tillsynsintäkter. För en mer detaljerad redogörelse se nedan.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Område Miljö	-3 444	-3 682	-3 582	100
Område Bygg	-3 800	-5 342	-3 552	1 790
Nettokostnader	-7 244	-9 024	-7 135	1 889

Område Miljö

Område Miljös redovisar ett överskott om 100 tkr. Personalkostnader redovisar ett smärre överskott (+66 tkr) vilket är anmärkningsvärt då en ny tjänst inrättats under året. Anledningen till att detta förklaras i huvudsak lägre personalkostnader i form av föräldraledighet men också pga. lägre arvoden. Trots att anslaget för personalförsörjningskedjan inte har använts under året, redovisas ett underskott (-78 tkr) på övriga kostnader. Underskottet förklaras därför av startkostnader i samband med inrättande av ny tjänst samt utbildningsinsatser.

Dessa två kostnadsavvikelser tar nästan ut varandra varpå överskottet i princip härrör från intäktssidan och närmare bestämt från tillsynsintäkterna dvs. de reella intäkterna. Den positiva avvikelsen är framförallt påtaglig i årets nystartade verksamheter Alkohol- och tobakshandläggningen. Beträffande tillsynsintäkterna enligt miljöbalken är det viktigt att poängtera att dessa intäkter har ökat från föregående år med ca 170 tkr och i dagsläget står för ett smärre överskott.

Samverkansavtal tecknades 2019 med Fagersta och Norberg beträffande alkohol och tobakstillsyn. Något som är beaktad i budget 2020 och som ger förutsättning för en mer realistisk budget. Vidare om tillsynen enligt miljöbalken fortsätter i paritet med 2019 års utfall är bedömningen på medellång sikt att ramen är tillräcklig för att bedriva verksamheten i nuvarande omfattning.

Område Bygg

Område Bygg redovisar per sista december 2019 ett överskott på ca 1 790 tkr. Personalkostnader redovisar ett underskott om ca 130 tkr som i huvudsak förklaras av personalökning med 1,0 bygginspektör som saknar kompensation i ramen. Underskottet

begränsas däremot av lägre personalkostnader på bostadsanpassningsverksamheten pga. sjukdom.

Beträffande övriga kostnader redovisas ett överskott om ca 220 tkr. Där följande kan konstateras: Kostnaden bostadsanpassningsbidragen har under 2019 utvecklats annorlunda i jämförelse med förra årets utfall. Från utfallet vid tertial 2 där 2019 års utfall var ungefär dubbel så stor som motsvarande för 2018, till att plana ut så att bokslutsutfallet är ca 50 tkr lägre än för 2018. Detta ger också en bild på hur komplex prognosarbetet för dessa kostnader är. Detta innebär att bidragsdelen redovisar ett överskott på ca 1 180 tkr. Överskottet begränsades pga. behov av inhyrd personal

(-520 tkr). Andra faktorer som drar ner överskottet är anskaffande av Mitt bygge, rehabiliteringskostnader samt köp av administrativa tjänster från Kundcenter (ca 440 tkr).

Den positiva avvikelserna förklaras även här av högre intäkter (+1,7 MSEK). Det försiktiga antagande, vid tertial 2, att bygglovsintäkterna skulle avta rejält sista tertialen byggde på tidigare erfarenheter där merparten av bygglovsansökningar inkommer och handläggs under årets första 8 månader. Utfallet däremot indikerar att 46% av årets intäkter erhöles under årets 4 sista månader, något som inte har inträffat tidigare. Bidragande orsaker till detta är försäljning av exploateringsstomter, större bygglovsärenden men framförallt en byggsanktionsavgift. Exkluderas dessa poster är utvecklingen bättre än den försiktiga prognosen men endast med 200 tkr.

SKR med flera prognostiserar för 2020 inledningen av en mild låg konjunktur, något som kan påverka förvaltningens intäkter. Bostadsanpassningsbehovet bedöms öka över en längre period främst till följd av större andel äldre/äldre. Notera vidare att det finns 1 ofinansierad tjänst på bygglovssidan, köp av tjänst från kundcenter som inte är 100% kompenserad i ramen samt osäkerheten kring bostadsanpassningsverksamhetens utfall.

På längre sikt är därför bedömningen att justeringar i ramen är nödvändiga.

Kultur och fritidsnämnden

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Intäkter	12 721	12 092	11 792	-300
Kostnader	-54 153	-53 521	-53 039	482
Nettokostnader	-41 432	-41 429	-41 247	182

Kultur- och fritidsförvaltningen redovisar ett positivt resultat år 2019, +182 tkr.

Intäkterna blev 300 tkr lägre än budgeterat. Skantzö camping tappar intäkter under året till följd av en lägre beläggning under juni och halva juli på grund av sämre väder. Intäkterna minskar även på café och naturfotografiskt galleri när kulturhuset håller stängt på grund av renovering, men motsvaras också av lägre kostnader inom dessa verksamheter. Kultur- och fritidsförvaltningen blev även i år beviljat statsbidrag för att anordna sommarlovsaktiviteter. Statsbidraget har bland annat finansierat del av tjänster där egen personal gått in och arbetat i projektet.

Kostnaderna blev 482 tkr lägre än budgeterat. Här ingår både personalkostnader och övriga kostnader. Personalkostnaderna blev 1 239 tkr lägre än budgeterat och minskningen återfinns inom Kultur och fritid. Tjänster har varit vakanta del av året, tjänstledigheter har inte alltid tillsatts fullt ut och ofta till en lägre lönekostnad, personal har valt att gå ner i tjänstgöringsgrad. I ett fall har det varit svårt att rekrytera vikarie och då har man istället köpt in tjänsten från annan kommun. Övriga kostnader blev däremot 757 tkr högre än budgeterat. Skantzö bad och camping har under året anlagt en äventyrsgolfbana. Återställning av markyta vid den ursprungliga platsen för den gamla golfbanan var inte budgeterad vilket medförde att övriga kostnader överstiger budget. Inom Skantzö bad och camping ökar även kostnaderna för att underhålla anläggningen samt för vatten och avlopp. Inom Föreningsbyrån har kostnaderna blivit lägre. En avstämning av energikostnaderna har gjorts för ishallen för åren 2017 och 2018 och där det visade sig att uthyraren tagit ut en för hög preliminär kostnad. Föreningsbyrån fick år 2019 ökad ram för en fritidsbank. Denna verksamhet har inte kommit igång under året.

Driftredovisning Vht områden (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse 2019
Övergripande	-4 709	-2 673	-2 546	127
Kultur och fritid	-31 066	-34 310	-32 607	1 703
Bad och camping	-4 363	-4 446	-6 093	-1 647
Projekt Albert	-1 295	0	0	0
Nettokostnader	-41 432	-41 429	-41 247	182

I verksamhetsområdet **Övergripande** ingår politiskt verksamhet och gemensam administration. Inom gemensam administration har en tjänst varit vakant under året. Guideverksamheten är omgjord på Skantzenområdet och nu till en lägre kostnad.

Överskottet från guideverksamheten har under året finansierat flytten ur kulturhuset till följd av renovering.

Område **Kultur och fritid** består av bibliotek, kulturskola, allmän kulturverksamhet, föreningsstöd, kulturhus, café, naturfotografiskt galleri och fritidsgårdar. Flera av verksamheterna redovisar lägre personalkostnader än budget på grund av vakanta tjänster under delar av året, tjänstledigheter som inte bemannats fullt ut och ofta till en lägre lönekostnad samt personal som valt att arbeta deltid. I ett fall har det varit svårt att rekrytera en vikarie och då har man valt att köpa tjänsten från en annan kommun. Kultur- och fritidsförvaltningen fick även i år bidrag för sommarlovsaktiviteter. Bidraget har finansierat del av två tjänster. Kulturhuset genomgår från hösten 2019 en större renovering. Under tiden som renoveringen pågår har både café och naturfotografiska galleriet stängt. Det medför både lägre intäkter och kostnader inom dessa verksamheter. Fritidsgårdar har från hösten 2019 endast verksamhet på fritidsgården i Kolbäck när kulturhuset renoveras. Fritidsgårdarna har sålt sin bil, men även övriga kostnader blev lägre till följd av en stängd fritidsgård. Inom föreningsbyrån har för mycket debiterad energikostnad för åren 2017 och 2018 gällande ishallen återbetalats till kommunen. Det anslag som föreningsbyrån fått till en fritidsbank är orört eftersom verksamheten ännu inte startat.

I **Bad och camping** ingår Skantzenområdet, Skantzö bad och camping, båtarna Rex och Albert samt Vallmobadet. I samband med firandet av Skantzö bad och camping 50 år invigdes i maj 2019 den nya äventyrsgolfbanan. Återställning av markytan vid den ursprungliga platsen för den gamla golfbanan var inte budgeterad och kostnaden överskred därför budget med 700 tkr. Skantzö camping hade lägre beläggning under juni och halva juli på grund av sämre väder vilket ger lägre intäkter. Kostnaderna ökade också för att underhålla anläggningen Skantzö bad och camping. Ett läckage medförde ökade kostnader för vatten och avlopp på Skantzöbadet. Under 2019/2020 sker en större renovering av Skantzöbadet.

Investeringsredovisning

Projektnr	Projekt	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
1001	NY TRAKTOR TROLLEBO	675	675	0
1003	NY LASTBIL	1 800	1 844	-44
1302	BUN INVENTARIER	2 000	898	1 102
2080	KV FASANEN	6 500	8 211	-1 711
2081	KV VATTENTORNET	20 000	14 367	5 633
2086	KNECKTBACKEN	1 000	-483	1 483
2087	ERIKSBERG	5 500	1 938	3 562
2088	SANERING ÖN 6	0	60	-60
2090	ORRVÄGEN 2 TOMTER	0	227	-227
2091	HACKSPETTEN	1 000	0	1 000
2094	RONDELLEN HHEM	0	748	-748
2113	NY GC VÄG KBK-STRHLM	2 200	350	1 850
2116	BELYSNING GC VÄG KBK-STRH	2 000	0	2 000
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	500	744	-244
2247	ÅTG BRISTFÄLLIG VÄGKROPP	1 000	758	242
2383	ÄVENTYRS G-BANA O LEKPARK	1 500	1 500	0
2384	UTÖKNING 10 PLATSER	250	223	27
2385	SKATEPARK ET 2	600	0	600
2386	ÅTG F KULTURHUS	2 800	1 543	1 257
2420	SEPARERIN DAG O SPILLVATT	300	0	300
2421	LEDNINGSNÄTETS INVESTERIN	7 340	6 852	488
2423	VA TILL BERG	10 000	1 218	8 782
2424	VERKENS INV PAKET	5 400	1 188	4 212
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	0	172	-172
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 900	942	958
2502	NYBYGGNATION ÄLDREBOENDE	1 000	1 198	-198
2503	OMB ÄDELSTENEN FASTIGHET	0	152	-152
2505	TN OFÖRUTSEDDA INVEST	325	0	325
2507	NYA HYRESAVTAL	4 675	5 912	-1 237
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	0	147	-147
2510	ENERGI INVESTERINGAR	3 000	2 947	53
2519	TILLBYGGNAD TUNBOSKOLAN	30 000	41 921	-11 921
2523	VALLMOBADET	1 000	161	840
2529	NYBYGGN NÄSLUNDSSKOLAN	10 000	1 349	8 651
2530	UTEMILJÖ SKOLOR	500	499	1
2531	LEKPLATSER	1 000	1 130	-130
2536	SKANTZÖBADET INKL DUK	18 000	18 009	-9
2992	UTB STADSNÄT	28 000	7 163	20 837
2994	DIGITALISERINGSSATSNING	3 200	649	2 551
Totaler		174 965	125 213	49 752
Avgår Exploatering		34 000	17 420	16 580
Summa Investeringar		140 965	107 793	33 172

Årets investeringar

Årets investeringar uppgick till 107,8 mkr exklusive exploateringsinvesteringar. Det innebär markant ökning mot fjolårets utfall (+26%), då investeringar exklusive exploateringsverksamheten omfattade 85,6 mkr. Genomförandegraden 2019 var ca 76,5 procent. Investeringsutfallet i fastighetsinvesteringar blev högre än budget. De områden som hade en låg genomförandegrad avser investeringar inom infrastruktur, affärsverksamhet samt digitalisering.

Investeringar inom boenden

Projektering av ett nytt äldreboende i Kolbäck har påbörjats och bedöms även fortsätta under nästa år. Ett ökat behov finns av att skapa särskilda boenden för äldre och bedömningen i nuläget är att byggnaden kommer att stå färdigt under hösten 2025.

Investeringar inom grundskolor

I oktober invigdes Tunboskolans utbyggnad om ca 1 000 m². Ekonomisk gick det sämre för projektet, då budgeten överskreds markant. Det är viktigt att påpeka att anbudet redan överskred budgeten markant varpå avvikelserna var väntad. Nibbleskolans kök har byggts om och utemiljön på denna skola samt Strömsholmsskolan har förnyats. Arbete pågår med framtagning av förfrågningsunderlag för en ny skola på Näslund, den färdiga byggnaden bedöms tas i anspråk hösten 2022.

Investeringar inom Kultur och fritidsverksamhet

Under året har arbetet påbörjats med att se över byggnads fel på Kulturhuset och i samband med att lokalen är tömd även passa på att genomföra energibesparingsinvesteringar. På Skantzöbad och Camping har en ny golfbana anlagts samt förnyat platsen där den gamla golfbanan låg tidigare. Fler platser har skapats på campingen för att möta den ökande efterfrågan.

Investeringar inom baden

Upprustning av Skantzöbadets bassänger och reningsanläggning har påbörjats under året, arbetet bedöms komma att slutföras under nästa år. Målet är att hinna innan badet öppnar. Planering för motsvarande arbete på Vallmobadet har initierats under året och bedöms vara färdig hösten 2021.

Investeringar inom infrastruktur

Trafiksäkerhetsåtgärder har genomförts på Konvaljevägen genom tillgänglighetsanpassning av övergångsställen. Parkgatan har byggts om med nya övergångsställen och belagts med ny asfalt. Offentliga lekplatser har förnyats enligt lekplatsutredningen. Fortsatt samarbete med Trafikverket gällande anläggandet av en ny gång- och cykelbana mellan Kolbäck och Strömsholm.

Exploateringsinvesteringar

Kvarteret Fasanen är klar för försäljning, området är asfalterat med asfaltsgrus vilket innebär att slutlig toppbeläggning kvarstår. Anläggandet av kvarteret Vattentornet har påbörjats under året och bedöms vara färdig för försäljning under nästa år. Här finns en påtaglig risk för projektet kommer att redovisa ett underskott, detta då stora betongmassor påträffats under projektets genomförande. Arbetet med att anlägga en ny väg för att komma

åt fler industritomter på Eriksberg har påbörjats under 2019. Exploateringsinvesteringarna omfattade ca 17,4 mkr vilket motsvarar ca 51% av exploateringsbudgeten.

Avvikelser mot investeringsbudget

Årets investeringsutfall, exklusiv exploatering, blev totalt 107,8 mkr vilket var 33,2 mkr lägre än årets budget. Området som hade störst negativ avvikelse, exklusive förslag till tilläggsbudgetering, var grundskolor (-13,1 mkr). Även områden såsom infrastruktur och boenden redovisar underskott dock smärre sådana. Å andra sidan de investeringar exklusive förslag till tilläggsbudgetering som hade störst positiv avvikelse var inom digitalisering samt utbyggnad av Stadsnätet (+18,4 mkr).

Förslag till tilläggsbudgetering

Investeringsbudgeten uppgick till ca 175 mkr inklusive exploateringar, utfallet var sammanlagt ca 125,2 mkr vilket innebär att ca 49,8 mkr kvarstår. Förslaget till tilläggsbudget omfattar ca 44,2 mkr där merparten förklaras av att projekten pågår över åren.

Bland infrastrukturinvesteringar förslås 4,2 mkr att tilläggsbudgeteras som avser att medfinansiera anläggandet av en ny gc-väg inkl belysning mellan Kolbäck och Strömsholm. Inom fastighetsinvesteringar föreslås ca 11,3 mkr att tilläggsbudgeteras för att färdigställa arbetet på Kulturhuset, fortsätta projektering av Vallmobadet samt ny skola på Näslund. Affärsverksamheten föreslår att ca 18 mkr förs över mellan åren för att fortsätta det ålagda arbetet med att ansluta boenden i Berg till den kommunala vatten och avloppsledningsnätet samt fortsätta utbyggnaden av Stadsnätet dock i ett lägre och mer realistisk takt. Pågående exploateringar måste få avslutas varpå 10,8 mkr i tilläggsbudget föreslås för exploateringsinvesteringar, där bland annat exploateringar på Vattentornet och Eriksberg pågår över årsskiftet.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2019	2018	2019	2018
Verksamhetens intäkter	1,8	245 646	283 866	391 408	426 011
Verksamhetens kostnader	2,8	-1 216 724	-1 206 257	-1 318 968	-1 300 513
Avskrivningar	3	-40 815	-41 495	-63 086	-63 095
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		-1 011 893	-963 886	-990 645	-937 596
Skatteintäkter	4	716 446	692 175	716 446	692 175
Generella statsbidrag och utjämning	5	275 174	264 497	275 174	264 497
<i>Verksamhetens resultat</i>		-20 273	-7 214	974	19 075
Finansiella intäkter	6	90 936	19 816	91 110	18 131
Finansiella kostnader	7	-6 592	-8 766	-21 304	-22 560
<i>Resultat efter finansiella poster</i>		64 071	3 836	70 780	14 646
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		64 071	3 836	70 780	14 646

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Budget- avvikelse	Bokslut 2018
		Budget 2019	Bokslut 2019		
Verksamhetens intäkter	1,8	239 026	245 646	6 620	283 866
Verksamhetens kostnader	2,8	-1 190 357	-1 216 724	-26 367	-1 206 257
Avskrivningar	3	-40 000	-40 815	-815	-41 495
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		-991 331	-1 011 893	-20 562	-963 886
Skatteintäkter	4	716 706	716 446	-260	692 175
Generella statsbidrag och utjämning	5	271 176	275 174	3 998	264 497
<i>Verksamhetens resultat</i>		-3 450	-20 273	-16 824	-7 214
Finansiella intäkter	6	14 000	90 936	76 936	19 816
Finansiella kostnader	7	-5 000	-6 592	-1 592	-8 766
<i>Resultat efter finansiella poster</i>		5 550	64 071	58 520	3 836
Extraordinära poster		0	0	0	0
Årets resultat		5 550	64 071	58 520	3 836

Balansräkning

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2019	2018	2019	2018
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	9	860 862	793 884	1 559 352	1 437 739
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		843 469	779 762	1 517 225	1 409 939
Maskiner och inventarier		17 393	14 122	18 783	15 195
Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0	23 344	12 605
Finansiella anläggningstillgångar	10	156 865	152 316	121 077	116 528
Summa anläggningstillgångar		1 017 727	946 200	1 680 429	1 554 267
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR		0	0	0	0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd m.m.	11	32 167	20 171	32 167	20 171
Fordringar	12	57 675	72 190	63 968	72 441
Kortfristiga placeringar	13	519 384	446 328	519 384	446 328
Kassa, bank	14	66 658	54 871	94 446	89 801
Summa omsättningstillgångar		675 884	593 561	709 965	628 741
Summa tillgångar		1 693 612	1 539 761	2 390 393	2 183 008
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	15	819 532	812 782	862 823	845 430
Årets resultat		64 071	3 836	70 780	14 646
Resultatutjämningsreserv		0	0	0	0
Övrigt eget kapital		0	2 914	0	2 811
Summa eget kapital		883 603	819 532	933 603	862 887
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	16 213	17 348	16 639	17 752
Andra avsättningar	17	0	0	21 526	17 931
Skulder					
Långfristiga skulder	18	549 351	465 788	1 134 351	1 011 688
Kortfristiga skulder	19	244 445	237 093	284 275	272 750
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 693 612	1 539 761	2 390 393	2 183 008

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2019	2018	2019	2018
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0	0	
Ansvarförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	20	332 829	347 238	356 761	372 108
Övriga ansvarförbindelser	21	696 699	663 126	111 985	117 512
* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av Not 26 Koncerninterna förhållanden					

Koncernkassaflöde

Tusentals kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2019	2018	2019	2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		64 071	3 836	70 780	14 646
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	15	0	2 914	0	2 811
Justering för ej likviditetspåverkande poster	23	39 680	42 904	64 719	64 910
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	12,13	-58 542	-6 419	-64 583	-5 488
Ökning/minskning förråd och varulager	11	-11 995	-12 884	-11 995	-12 884
Ökning/minskning kortfristiga skulder	19	7 353	-12 888	11 525	-18 338
Kassaflöde från den löpande verksamheten		40 567	17 463	70 445	45 658
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	24	-107 793	-113 285	-184 786	-165 734
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	25	0	3 426	874	12 361
Investering i finansiella tillgångar		0	0	0	0
Försäljning av finansiella tillgångar		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-107 793	-109 859	-183 912	-153 373
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		205 200	112 150	244 300	122 450
Amortering av skuld		-121 638	-17 598	-121 638	-17 598
Ökning av långfristiga fordringar		-4 549	-5 201	-4 549	-5 201
Minskning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		79 013	89 351	118 114	99 651
Årets kassaflöde		11 787	-3 046	4 646	-8 064
Likvida medel vid årets början		54 871	57 918	89 801	97 867
Likvida medel vid årets slut		66 658	54 871	94 446	89 801

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Försäljningsintäkter	21 767	16 749	21 767	16 890
Taxor och avgifter	69 448	75 615	63 274	70 141
Hyor och arrenden	37 264	37 895	185 884	177 313
Bidrag	96 841	134 305	96 841	134 065
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	11 083	14 038	11 083	13 986
Exploateringsintäkter	5 362	1 220	5 362	1 220
Realisationsvinster	40	0	49	4 516
Försäkringsersättningar	3 775	3 486	3 775	3 486
Övriga intäkter	67	560	3 375	4 394
Summa verksamhetens intäkter	245 646	283 866	391 408	426 011
Jämförelsestörande intäkter.... Se not 8				

Not 2 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Löner och sociala avgifter	727 761	716 901	751 702	741 680
Pensionskostnader	55 580	50 003	58 756	50 850
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	31 242	37 994	82 084	66 715
Bränsle, energi och vatten	29 979	26 802	58 514	56 391
Köp av huvudverksamhet	187 185	192 437	187 185	192 437
Lokal- och markhyror*	21 699	24 258	1 788	641
Övriga tjänster	29 683	31 791	29 683	31 798
Lämnade bidrag	41 076	36 258	41 076	36 258
Realisationsförluster och utrangeringar	0	0	0	0
Bolagsskatt	0	0	3 595	2 436
Övriga kostnader	92 519	89 814	104 586	121 307
Summa verksamhetens kostnader	1 216 724	1 206 257	1 318 968	1 300 513
Jämförelsestörande kostnader.... Se not 8				

Not 3 Avskrivningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Avskrivning immateriella tillgångar	0	0	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	38 296	39 264	59 875	60 134
Avskrivning maskiner och inventarier	2 519	2 231	3 211	2 961
Nedskrivningar	0	0	0	0
Summa avskrivningar	40 815	41 495	63 086	63 095
<i>För uppgift om avskrivningstider se avsnitt om redovisningsprinciper</i>				

Not 4 Skatteintäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Preliminär kommunalskatt	723 005	695 478	723 005	695 478
Preliminär slutavräkning innevarande år	-6 942	-971	-6 942	-971
Slutavräkningsdifferens föregående år	382	-2 332	382	-2 332
Summa skatteintäkter	716 446	692 175	716 446	692 175

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Inkomstutjämningsbidrag	195 346	183 854	195 346	183 854
Strukturbidrag	1 291	1 274	1 291	1 274
Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringsbidrag	11 336	2 505	11 336	2 505
Bidrag för LSS-utjämning	36 299	38 668	36 299	38 668
Kommunal fastighetsavgift	31 090	30 890	31 090	30 890
Konjunkturstöd	6 349	11 335	6 349	11 335
Kostnadsutjämningsbidrag	-6 538	-4 029	-6 538	-4 029
Summa generella statsbidrag och utjämning	275 174	264 497	275 174	264 497

Not 6 Finansiella intäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Utdelningar på aktier och andelar	11 728	8 755	11 728	8 755
Ränteintäkter	6 454	9 154	6 628	9 348
Vinst vid avyttring av värdepapper	10 517		10 517	
Förändring i orealiserade finansiella omsättningstillgångar	59 897		59 897	
Övriga finansiella intäkter	2 340	1 908	2 340	29
Summa finansiella intäkter	90 936	19 816	91 110	18 131

Not 7 Finansiella kostnader	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Räntekostnader	2 255	1 707	16 954	15 488
Ränta på pensionsavsättningar	0	203	0	216
Förlust vid avyttring av värdepapper	2 272		2 272	
Förändring i orealiserade finansiella omsättningstillgångar	1 658		1 658	
Övriga finansiella kostnader	407	6 856	420	6 856
Summa finansiella kostnader	6 592	8 766	21 304	22 560

Not 8 Jämförelsestörande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Tomträttsförsäljning, reavinst	5362	1220	5362	1 220
Övriga kostnader				
Summa jämförelsestörande poster	5362	1220	5362	1 220

Not 9 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	779 762	714 326	1 409 876	1 327 800
Investeringar	102 003	109 275	166 060	150 007
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	0	-4 575	-26	-11 937
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0		0
Avskrivningar	-38 296	-39 264	-59 874	-59 705
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0	0	1 189	3 774
Övriga förändringar	0	0	0	0
Redovisat värde vid årets slut	843 469	779 762	1 517 225	1 409 939

Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	14 123	12 413	15 195	13 930
Investeringar	5 790	4 011	6 799	4 297
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	0	-71	-848	-424
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0	0	0
Avskrivningar	-2 519	-2 231	-2 363	-2 608
Redovisat värde vid årets slut	17 393	14 122	18 783	15 195
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	0	0	12 605	4 949
Investeringar	0	0	11 927	11 430
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0	0	-1 188	-3 774
Redovisat värde vid årets slut	0	0	23 344	12 605

Not 9 a Materiella anläggningstillgångar	Kommunen				Kommunkoncernen			
	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar								
Anskaffningsvärde	1 276 532	1 174 347	0	0	1 276 532	2 262 595	0	0
Akkumulerade avskrivningar	433 063	394 586			433 063	769 733		
Akkumulerade nedskrivningar					0	82 987		
Bokfört värde	843 469	779 762	0	0	843 469	1 409 876	0	0
Genomsnittlig nyttjandetid	32	32			38	38		
*ingen avskrivning sker på mark dessa poster finns därför inte med i beräkningen för genomsnittlig nyttjandetid								
Maskiner och inventarier								
Anskaffningsvärde	26 334	20 544	0	0	26 334	33 859	0	0
Akkumulerade avskrivningar	8 940	6 422			8 940	18 664		
Akkumulerade nedskrivningar					0	0		
Bokfört värde	17 393	14 123	0	0	17 393	15 196	0	0
Genomsnittlig nyttjandetid	10	10			12	12		

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Övriga materiella anläggningstillgångar								
Anskaffningsvärde	0	0	0	0	23 344	12 605	0	0
Akkumulerade avskrivningar	0	0			0	0		
Akkumulerade nedskrivningar	0	0			0	0		
Bokfört värde	0	0	0	0	23 344	12 605	0	0
Avskrivningstider								
Ingen avskrivning sker på pågående nyanläggningar								

Not 10 Finansiella anläggningstillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Mälarenergi Elnät AB	37 240	37 240	37 240	37 240
Förlagslån Mälarenergi Elnät AB	60 000	60 000	60 000	60 000
AB Hallstahem	35 898	35 898	0	0
Strömsholms Utvecklings AB (STUTAB)	33	33	33	33
Kommuninvest	10 522	10 522	10 522	10 522
Västmanlands Avfalls AB (VAFAB)	3 238	3 238	3 238	3 238
Diverse småinnehav	184	184	294	294
HARK	4 050	4 201	4 050	4 201
Sporthallen	5 700	1 000	5 700	1 000
Redovisat värde vid årets slut	156 865	152 316	121 077	116 528

Not 11 Förråd m.m.	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Bensin, Diesel	283	280	283	280
Berglager Trångfors	0	0	0	0
VA-lagret	581	581	581	581
Exploateringsfastigheter	31 302	19 311	31 302	19 311
Redovisat värde vid årets slut	32 167	20 171	32 167	20 171

Not 12 Fordringar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Kundfordringar	8 645	12 648	9 233	6 021
Statsbidragsfordringar	4 421	13 099	4 421	13 099
Skattefordringar	7 565	7 612	7 568	7 615
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	10 730	11 619	10 730	11 619
Övriga kortfristiga fordringar	26 315	27 213	32 016	34 088
Redovisat värde vid årets slut	57 675	72 190	63 968	72 441

Not 13 Kortfristiga placeringar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Fonder	519 384	446 328	519 384	446 328
Redovisat värde vid årets slut	519 384	446 328	519 384	446 328

Not 14 Kassa, bank	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Nordea	18 806	31 600	0	
Swedbank	46 503	21 919	0	
Svenska Handelsbanken	1 349	1 352	0	
Summa kassa, bank	66 658	54 871	94 446	89 801

Not 15 Eget kapital	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Eget kapital ingående värde	819 532	812 782	862 823	845 430
Årets resultat skattekollektivet	63 555	1 870		
Årets resultat affärsverksamhet	-112	1 966		
Övrigt eget kapital	0	2 914	0	2 811
Årets resultat totalt	63 443	3 836	70 152	14 646
Eget kapital utgående värde	882 975	819 532	932 975	862 887
Öronmärkning eget kapital				
VA-verkets resultatfond	2 196	2 308	2 196	2 308
Regresskrav VA-kollektivet	0	0	0	0
Intern försäkringsfond	2 175	2 175	2 175	2 175
Balansfond	40 000	40 000	40 000	40 000
Förskoleplatser	1 300	1 300	1 300	1 300
Förebyggandefonden	5 600	5 600	5 600	5 600
Byggbonus	1 314	1 314	1 314	1 314
MIG Statsbidrag	1 074	1 074	1 074	1 074

Not 16 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Specifikation- Avsatt till Pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	8 000	8 913	8 000	8 913
Förmånsbestämd/kompl pension	0	0	0	0
Ålderspension	5 048	5 048	5 474	5 452
Pension till efterlevande	0	0	0	0
Summa pensioner	13 048	13 961	13 474	14 366
Löneskatt	3 165	3 387	3 165	3 387
Summa avsatt till pensioner	16 213	17 348	16 639	17 752
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	1	1	1	1
Tjänstepersoner	0			
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	17 348	17 159	17 779	17 159
Nya förpliktelser under året	-1 135	189	-1 135	162
Varav				
Nyintjänad pension	-544	446	-544	453
Ränte och basbeloppsuppräknig	161	163	161	176
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Pension till efterlevande	0	0	0	0
Övrig post	16	2	16	2
Årets utbetalningar	-546	-459	-546	-506
Förändring av löneskatt	-222	38	-222	38
Summa avsatt till pensioner	16 213	17 348	16 644	17 321
Aktualiseringsgrad	97%	97%	97%	97%
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper				

Not 17 Övriga avsättningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Uppskjuten skatt på temporär skillnad mellan skattemässigt och bokföringsmässigt resvärde fastigheter				
Redovisat värde vid årets början	0	0	17 931	15 496
Nya avsättningar	0	0	3 595	2 435
Ianspråktaga avsättningar	0	0	0	0
Outnyttjande belopp som återförts	0	0	0	0
Förändring av nuvärdet	0	0	0	0
Utgående avsättning	0	0	21 526	17 931
Summa övriga avsättningar	0	0	21 526	17 931

Not 18 Långfristiga skulder	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Lån i banker och kreditinstitut	549 351	465 788	1 134 351	1 011 688
Summa Långfristiga skulder	549 351	465 788	1 134 351	1 011 688
	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	0,45%	0,34%	1,30%	1,35%
Genomsnittlig räntebindningstid	1,80 år	2,02 år	2,20 år	2,41 år
Lån som förfaller inom				
1 år	161 902	100 352	301 902	201 252
1-3 år	206 154	217 654	501 154	537 654
3-5år	181 295	147 782	331 295	272 782
Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år				

Not 19 Kortfristiga skulder	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	60 715	55 294	60 715	59 938
Leverantörsskulder	46 708	43 729	64 891	57 258
Moms och punktskatter	7 953	8 324	7 953	8 324
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	83 066	85 251	83 188	85 272
Uppplupna kostnader och förutbetalda intäkter	46 003	44 495	67 527	61 958
Summa kortfristiga skulder	244 445	237 093	284 275	272 750

Not 20 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Ingående ansvarsförbindelse	347 238	353 552	372 108	379 361
Aktualisering	0	-395	-209	-604
Ränteuppräknig	1 919	2 955	2 215	3 251
Basbeloppsuppräknig	6 844	4 637	7 170	4 963
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	-4 174	3 402	-3 828	3 748
Årets utbetalningar	-16 185	-15 680	-17 698	-17 193
Summa pensionsförpliktelser	335 642	348 471	359 757	373 525
Löneskatt	-2 813	-1 233	-2 997	-1 417
Utgående ansvarsförbindelse	332 829	347 238	356 761	372 108
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper				

Not 21 Övriga ansvarsförbindelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Borgensåtaganden				
Kommunala bolag				
AB Hallstahem	585 000	545 900	0	0
VAFAB Miljö	14 540	11 018	14 540	11 018
Hallsta Ridklubb	26 393	27 923	26 393	27 923
Övriga	12 770	13 006	12 770	13 006
Långa hyresavtal (Äldreboende & Hallstaarena)	53 685	57 467	53 685	57 467
Leasingavtal	4 311	7 813	4 311	7 813
Fastigo	0	0	286	286
Summa övriga ansvarsförbindelser	696 699	663 126	111 985	117 512
Hallstahammars kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallstahammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelsema uppgick till 1 251 020 323 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 254 611 229 kronor.				

Not 22 Leasing	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileasingavgifter				
Med förfall inom 1 år	2 521		2 521	
Med förfall inom 1-5 år	1 790		1 790	
Med förfall senare än 5 år	0		0	

Not 23 Ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Av- och nedskrivningar	40 815	41 495	62 237	62 313
Avsatt till pensioner	-507	189	-485	162
Övriga avsättningar	0		3 595	2 435
Förändring långfristiga periodiseringar	0		0	0
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	0		0	0
Realisationsvinster	0	1 220	0	0
Summa ej rörelsekapitalpåverkande	40 308	42 904	65 347	64 910

Not 24 Investering i materiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniskaanläggningar	-102 003	-109 275	-166 060	-150 007
Maskiner inventarier mm.	-5 790	-4 011	-6 799	-4 297
Övriga	0	1	-11 927	-11 430
	-107 793	-113 285	-184 786	-165 734

Not 25 Försäljning av materiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2019	2018	2019	2018
Kommunen				
Mark, byggnader och tekniskaanläggningar	0	4 575	26	11 937
Maskiner inventarier mm.	0	71	848	424
Övriga	0	0	0	0
	0	4 646	874	12 361

Not 26 Koncerninterna förhållanden									
Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning			
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Given	Mottagen		
Kommunen									
AB Hallstahem	100								
Kolbäcksdalens Pensionförbund	60								
Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor och borgensavg		Borgen	
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Kommunen									
AB Hallstahem	100	6 437	23 026			1 958		585 000	585 000
Kolbäcksdalens Pensionförbund	60	20 817	6 437				1 958		
		2 209							

Ekonomiska nyckeltal

Tusentals kronor	Kommunen				
	2015	2016	2017	2018	2019
FRÅN RESULTATRÄKNINGEN					
Verksamhetens nettokostnader	-845 973	-880 307	-929 254	-963 886	-1 011 893
Förändring från föregående år, procent	5,9%	4,1%	5,6%	3,7%	5,0%
Kronor per invånare	-54 073 kr	-55 564 kr	-58 086 kr	-59 551 kr	-61 905 kr
Nettokostnadernas andel av skatt och statsbidrag, procent	100,0%	100,4%	99,7%	100,8%	102,0%
Skatteintäkter och statsbidrag	846 100	876 878	932 472	956 671	991 619
Förändring från föregående år, procent	2,9%	3,6%	6,3%	2,6%	3,7%
Finansnetto	11 623	7 391	42 546	11 051	84 344
Årets resultat	51 318	5 597	45 764	3 836	64 071
Resultatöverskott	6,1%	0,6%	4,9%	0,4%	6,3%
Kronor per invånare	3 280 kr	353 kr	2 861 kr	237 kr	3 920 kr
FRÅN BALANSRÄKNINGEN					
Tillgångar exkl likvida medel	954 794	1 182 349	1 368 870	1 484 889	1 626 953
Kronor per invånare	61 029 kr	74 629 kr	85 565 kr	91 739 kr	99 532 kr
Likvida medel	94 735	36 978	57 918	54 871	66 658
Kronor per invånare	6 055 kr	2 334 kr	3 620 kr	3 390 kr	4 078 kr
Eget kapital	721 341	726 938	771 335	819 532	883 603
Kronor per invånare	46 107 kr	45 884 kr	48 214 kr	50 632 kr	54 056 kr
Avsättning och skulder	328 189	492 389	655 453	720 228	810 008
Kronor per invånare	20 977 kr	31 079 kr	40 971 kr	44 497 kr	49 554 kr
Soliditet, procent	68,7%	59,6%	54,1%	53,2%	52,2%
Soliditet med hänsyn till alla pensioner, procent	30,2%	27,7%	29,3%	30,7%	32,5%
Skuldsättningsgrad	29,4%	38,8%	44,7%	45,6%	46,9%
ÖVRIGT					
Nettoinvesteringar	-49 318	-206 659	-199 686	-104 273	-107 793
Självfinansieringsgrad, procent	111%	19%	36%	17%	38%
Personalkostnader Exkl Pensioner, Inkl Arbgiv avg	-555 404	-651 323	-691 698	-716 901	-727 761
Förändring från föregående år, procent	4,5%	14,7%	5,8%	3,5%	1,5%
Personalkostnader i procent av skatteintäkter och statsbidrag	65,6%	74,3%	74,2%	74,9%	73,4%
Pensionskostnader	-56 308	-56 061	-47 171	-50 003	-55 580
Antal invånare 31/12	15 645	15 843	15 998	16 186	16 346
Förändring från föregående år	49	198	155	188	160
Utdebitering	21,81	21,81	21,81	21,81	21,81

Redovisningsprinciper

Redovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Ändrade redovisningsprinciper

Från och med räkenskapsår 2019 tillämpas LKBR för första gången. Tidigare har lag (1997:614) om kommunal redovisning tillämpas (KRL). Detta innebär att följande ändringar gjort i förhållande till tidigare redovisningsprinciper:

- Redovisning av vissa finansiella instrument
Enligt LKBR (kap 7 §6–7) ska vissa finansiella instrument värderas till verkligt värde. Dessa instrument har enligt KRL varit värderade enligt lägsta värdes princip (LVP). I och med detta så har värdet på dessa tillgångar omräknats från LVP till verkligt värde. Detta har inneburit att värdet på de finansiella omsättningstillgångarna ökat med 3 228 tkr. Under 2018 har jämförelsetalen i resultaträkningen och balansräkningen justerats med den värdenedgång som skedde under 2018 med 6 581 tkr för helåret.
- Redovisning av investeringsintäkter
Enligt tidigare rekommendation RKR 18.1 har vissa intäkter från investeringar intäktsförts i takt med avskrivningskostnaden i enlighet med den så kallade matchningsprincipen. I och med LKBR och i synnerhet RKR R2 ska nu dessa intäkter intäktsföras direkt. Detta har medfört att eget kapital ökar med 28 527 tkr och kortfristiga skulder minskat med samma belopp. Under 2018 har jämförelsetalen i resultat- och balansräkningen justerats med de intäkter som kom 2018, 11 450 tkr. Intäkterna som kom innan 2018, 17 077 tkr, har ökat ingående eget kapital för 2018 och minskat kortfristiga skulder med samma belopp.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt de nya redovisningsreglerna. Enligt tabellerna nedan så framgår effekten på eget kapital av de ändrade redovisningsprinciperna. För att ytterligare tydliggöra effekterna av de ändrade redovisningsprinciperna återfinns i årets balans- och resultaträkning förutom omräknade jämförelsetal för 2018 även motsvarande uppgifter från 2018 års bokslut.

Del av BR	Tillgångar	Ek & Skulder			
Typ	Fin oms tillgång	Eget kapital	Årets resultat	Övrigt EK	Kortfristiga skulder
Slag	18300	20100			29920
UB 2018 enl. ÅR	443 100	-771 335	-13 528	-2 914	-28 527
Intäkter under 2018 Stadsnät			-11 450		11 450
Intäkter före 2018 Stadsnät		-17 077			17 077
-bokförtvärde 2018	-14 561		14 561		
Värdeinsparing under 2018 verkligt värde	-6 581		6 581		
Värdeökning fin instr. Före 2018 verkligt värde	24 370	-24 370			
Justerat IB 2019	446 328	-812 782	-3 836	-2 914	0

Justeringar av IB på grund av ändrade redovisningsprinciper (LKBR 7:6) Fig 1

Tusentals kronor					Justering IB	
	Kommunen IB 2019	Kommunen 2018	Koncernen IB 2019	Koncernen 2018	Kommunen	Koncernen
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar		0		0		
Materiella anläggningstillgångar	793 884	793 884	1 437 739	1 437 739		
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	779 762	779 762	1 409 939	1 409 939		
Maskiner och inventarier	14 122	14 122	15 195	15 195		
Övriga materiella anläggningstillgångar	0	0	12 605	12 605		
Finansiella anläggningstillgångar	152 316	152 316	116 528	116 528		
Summa anläggningstillgångar	946 200	946 200	1 554 267	1 554 267		
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	0	0	0	0		
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR						
Förråd m.m.	20 171	20 171	20 171	20 171		
Fordringar	72 190	72 190	72 441	72 441		
Kortfristiga placeringar	446 328	443 100	446 328	443 100	3 228	3 228
Kassa, bank	54 871	54 871	89 801	89 801		
Summa omsättningstillgångar	593 561	590 333	628 742	625 514		
Summa tillgångar	1 539 761	1 536 533	2 183 009	2 179 781		
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	812 782	771 335	830 869	803 983	41 447	26 886
Årets resultat	3 836	13 528	14 646	24 338	-9 692	-9 692
Resultatutjämningsreserv	0	0	0	0		
Övrigt eget kapital	2 914	2 914	2 811	2 811		
Summa eget kapital	819 532	787 777	848 326	831 132		
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17 348	17 348	17 752	17 752		
Andra avsättningar	0	0	17 931	17 931		
Skulder	0		0			
Långfristiga skulder	465 788	465 788	1 011 688	1 011 688		
Kortfristiga skulder	237 093	265 620	272 751	301 278	-28 527	-28 527
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 539 761	1 536 533	2 168 448	2 179 781		

Justering av balansräkning på grund av ändrade redovisningsprinciper fig 2

Tusentals kronor	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen	Justerings IB	
	IB 2019	2018	IB 2019	2018	Kommunen	Koncernen
Verksamhetens intäkter	283 866	272 416	426 011	414 561	11 450	11 450
Verksamhetens kostnader	-1 206 257	-1 206 257	-1 300 513	-1 300 513		
Avskrivningar	-41 495	-41 495	-63 095	-63 095		
Verksamhetens nettokostnader	-963 886	-975 336	-937 596	-949 046		
	0		0			
Skatteintäkter	692 175	692 175	692 175	692 175		
Generella statsbidrag och utjämnings	264 497	264 497	264 497	264 497		
Verksamhetens resultat	-7 214	-18 664	19 075	7 625		
Finansiella intäkter	19 816	34 377	18 131	32 692	-14 561	-14 561
Finansiella kostnader	-8 766	-2 185	-22 560	-15 979	-6 581	-6 581
Resultat efter finansiella poster	3 836	13 528	14 646	24 338		
Extraordinära poster	0	0	0	0		
Årets resultat	3 836	13 528	14 646	24 338		

Justerings av resultaträkning på grund av ändrade redovisningsprinciper fig 3

Hallstahammars kommun följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som ges ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kompletterande upplysningar lämnas nedan.

Extraordinära och jämförelsestörande poster

Extraordinära poster är sådana som saknar tydligt samband med kommunens normala verksamhet, uppgår till väsentliga belopp och är av typen att de inte kan antas komma regelbundet eller ofta. Extraordinära poster redovisas på egen rad i resultaträkningen

Jämförelsestörande poster finns med i de ordinarie intäkts eller kostnadsposterna men specificeras i en egen not i resultaträkningen.

Skatteintäkter övriga intäkter

I enlighet med RKR:s rekommendation har kommunalskatten periodiserats. Periodiseringen görs utifrån SKR:s senaste prognos. Differensen mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som en justeringspost i noten för skatteintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en varaktighet på minst tre år och ett värde på minst ett prisbasbelopp redovisas som en anläggningstillgång. Ränteutgifter aktiveras inte som anskaffningsvärde utan huvudmetoden tillämpas och ränteutgifter redovisas som en kostnad i resultaträkningen för det räkenskapsår som de hänförs till.

Hallstahammars kommun tillämpar komponentavskrivning och avskrivningstiden sätts utifrån en egen bedömning om komponenternas nyttjandetid. Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten gör inga avskrivningar. Genomsnittlig nyttjande tid för byggnader och tekniska anläggningar är 32 år och motsvarande maskiner och inventarier är 10 år.

Anläggningstillgångarna bruttoredo visas vilket innebär att redovisningen är uppdelad i anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar. Avskrivningstiden påbörjas det år som tillgången tas i bruk.

Finansiella tillgångar

Finansiella anläggningstillgångar består av aktier och andelar i koncernbolag och långfristiga fordringar i koncernbolag. De finansiella tillgångarna tas i redovisningen upp till anskaffningskostnad uppräknat med eventuella ägartillskott. Nedskrivningsbelopp utvärderas årligen. Långfristiga fordringar tas upp till nominellt belopp.

Kommunens värdeportfölj för pensionsförvaltningen är klassificerade som finansiell omsättningstillgång eftersom de kontinuerligt är föremål för köp och försäljning. Dessa är värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Efter första redovisningstillfället värderas dessa till verkligt värde enligt 7:6 LKBR. Förändringen i tillgångarnas verkliga värden redovisas löpande i resultaträkningen.

Omsättningstillgångar

Det lager av tomter i exploateringsverksamheten redovisas som en omsättningstillgång under noten förråd m.m i balansräkningen.

Leasing

Operationella leasingavtal redovisas som en tilläggsupplysning i not 21 övriga ansvarsförbindelser och även en specifikation över när leasingen förfaller i not 22. Finansiell leasing förekommer inte.

Pensioner

Pensionsåtagandet är redovisat enligt blandmodellen. Pensioner intjänade innan 1998 är beräknade enligt RIPS 17. Den samlade pensionsskulden finns i balansräkningen i not 16 avsättningar till pensioner och not 20 pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna.

Sammanställd redovisning

En sammanställd redovisning upprättas i samband med årsbokslutet. I redovisningen så har samtliga interna poster eliminerats och i koncernredovisningen så är samtliga koncerninterna poster eliminerade.

Avsättningar

Avsättningar i balansräkningen görs om det på grund av inträffade händelser finns risk att ett utflöde av resurser kommer att inträffa och en uppskattning av beloppet kan göras. Om förfallotiden eller belopp är osäkert redovisas istället en ansvarsförbindelse.